

Brassói Lapok

XXIX. évfolyam

172. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1933. évi július 31

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postatakt rékpénztári számlánk száma 12.174. — HIRDETESEK díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

A dollár nem hagyja magát

A dollár útja furcsa görbevonal irányában halad. Kimondták, hogy le kell rontani az értékét. Egyideig hatott is ez a parancsszó, de az utóbbi napok alatt minden megfordult, az amerikai tőzsdék lerázták magukról az addig nagynehezen felhigitott árfolyamokat és árat.

A Roosevelt-féle terv, amelynek lényege a dollár értékének apasztása, elejétől kezdve nagy nehézségekkel állott szemben.

Roosevelt terve két irányban jelentett teljes fordulatot. Az egyik volt a Hoover-féle gazdaságpolitika, amely az amerikai gazdaság fölvirágzását éppen a dollár szilárdságára akarta felépíteni. A másik pedig a font örölyamának leejtése, ami Amerikának a kivétel terén okozott érzékeny veszteségeket. A Hoover-féle küzdelem és ennek a küzdelemnek teljes sikertelensége érlelte meg Amerika népében azt az elkéserevést, amely mellett szabad volt, sőt kötelező is volt a gazdasági landpolitikának a bevezetése az arany földjére Amerikába.

Roosevelt MacDonald amerikai útja időpontjában jelentette ki első ízben, hogy Amerika letért az aranyalapról és sorsára bizza a dollárt. Elvileg ez rendkívül fontos elhatározás volt és gyakorlati hatása is volt annyiban, hogy Amerika üzletemberei azonnal megkezdtek a pénztől való menekülést és ezzel megindították az első drágulási hullámot saját tőzsdéiken. Azonban az elnöki szózatnak semminemű hatása sem volt a nemzetközi tőzsdékre. A nemzetközi pénzügy világ nem köteles az elnöki kijelentéseknek hinni, mert hiszen látja, hogy ez az aranyalapról letért dollár még mindig hetvenkét százalékos aranyfedezet oltalma alatt áll.

Ez az első időszak ennél fogva nem is tartott soká, mert lassanként a belső piacra is hatott a világpiacon értékelés és a várva-várt drágulás üteme lanyhult. Erre Roosevelt feljegyeztette az aranyban való befektetés kötelezettségét. Ez már komoly lépést jelentett, ezzel a papíros elvileg teljesen elszakadt az aranytól.

A másik mód, bankjegyet kibocsátani, szintén nem egyszerű feladat. Amerikának van elegendő hitelkészlete ahhoz, hogy a hitelélet régi fokára visszahozza, ehhez ott nem kell bankjegy. Hoover is hajlandó lett volna milliárdokkal táplálni a hiteléletet, de a szövetségi jegybankok jegyei senkinek sem kellettek. Nem pénz hiányzik, hanem a hitelt igénylő fél. Ezt a nehézséget még azzal sem lehetett áthidalni, hogy a pénz romlásának jegyére egyúttal azt a biztatást is magában foglalta az új adóssók számára, hogy adósságukat majd rosszabb dollárban fizethetik vissza. Az amerikai üzletemberei sokkal jobban bíztak, semhogy ilyen folyamatnak a tartósságában bízzék és ilyen kockázatot vállaljan.

Mivel pedig nincs háború, amelyben egyszerre minden erkölcsi érzék felbomlik és minden egyes polgár közös akarattal dolgozik a pénz értékének rontásán, a kibocsátandó bankjegyekkel nem lehet egyebet csinálni, mint közmunkákat. De ha a pénzről érték lesz, akkor a pénznek nincs oka rá, hogy értéket elvesztse. Roosevelt a legszédítőbb közmunkaprogrammal sem tudta a dollár értékét lerontani.

A pénzhigitás lényege, hogy hatása csak addig tart, amíg maga a higitás folyik. Tegyük fel, hogy Roosevelt most leszállítja a dollár arany súlyát. Ez már nem higitás, ez csak új elnevezése a dollárnak.

Amerika tehát tudta jól, hogy a dollár megszilárdulásának mégis csak be kell következnie, egyszerűen azért, mert a dollár nincs mivel higitani. Ennek a felismerése jelentkezett oly rohamosan az utóbbi három-négy nap alatt az amerikai üzleti életben és innen ez a mostani nagy pánik. Amerika most ábrándul ki a felhigitott dollár reményességéből és most jut el annak a belátásához, hogy a dollár még a nemzetközi válság tengerén sem lehet elcsúsztatni. Éppen úgy nem, mint ahogy az arany nem süllyed le a higanytávon.

Amerika vehet akár milyen rossz ruhát, mégis megmarad a világ aranymilliárdosa.

A kormány akarna, de nem tud

Ismét elhalasztották a gabonaárak megszilárdítására vonatkozó terv keresztülvitelét

Nem tud pénzhez jutni a kormány, hogy megkezdje a belföldi gabonavásárlásokat — Madgearu szigorú import- és exportrendelkezéseket adott ki a Nemzeti Bankkal

Bukarest, július 30
Madgearu a Nemzeti Bank kormányzójával folytatott eszmecsereje, majd a minisztertanácsi határozatok után a kormánynak most már hozzá kell fognia azoknak a kereskedelmi és gazdasági intézkedéseknek a végrehajtásához, amiket Madgearu, Mironescu, Anghelescu bankkormányzó s Vajda miniszterelnök szükségeseknek tartanak.

A dolog azonban nem olyan egyszerű, mint ahogyan az első pillanatokban látszott.

Újra a gabonaárak megszilárdításának a problémája

Legsürgősebb teendő a gabonaárak kérdésének a rendezése volna. Madgearu Ion doni jelentése nyomán a kormány már sokszorosan beígerte, hogy maga is intézkedéseket tesz

s nem engedi, hogy a gabonaárak tulságosan lezuhanjanak.

Ezzel tartozik az ország földmives és gabonatermelő tömegének.

A terv az volt, hogy a kormány szabadon teszi ugyan a gabonaforgalmat az ország területén, egyidejűleg azonban maga is vásárol s

inkább veszteséggel adja el a felvásárolt gabonát csak azért, hogy megtartsa a belföldi árnívót is.

Ehhez természetesen pénzre van szükség. A pénzt a Jelzáloghitelintézet adta volna, mintegy 750 millió lej. Természetesen további összegekre is szükség volna még. Ezeket azonban más úton, a Nemzeti Bankkal való megegyezés és a varrásokra adott hitel útján szerezne meg.

Ez volt a terv ezelőtt egy hónappal is, amint a terv csak terv maradt a legutóbbi tanácskozásokig. Mert tanácskozás az nagyon is sok van. Jelentettük, hogy az ipari és kereskedelmi minisztériumban összeültek a különböző minisztériumok kiküldöttjei a gyakorlati utasítások elkészítésére. Most kiderült, hogy ezen a tanácskozáson amelyen személyesen résztvett Madgearu pénzügyminiszter, Voicu Nițescu földmívelésügyi miniszter, Grigore Gafencu államtitkár, Cesar Popescu alminiszter és Vajda Sándor miniszterelnök is, egyáltalában nem születtek gyakorlati utasítások. Sőt: egészen más született.

A miniszterközi értekezlet megállapította, hogy ebben a pillanatban még nincs semmi szükség arra, hogy a kormány a gabonaárak megszilárdítása érdekében közbelépjen, mert a buza ára minden különös beavatkozás nélkül is tartja magát

ha lehet valami hitelt adni a terméseredményekre vonatkozó pesszimista véleményekre is, a közbeavatkozásra később sem lesz szükség

Vigasztalásul azonban leszögezik azt is, hogy miután az eddig beérkezett jelentésekből tisztán képet nem lehet alkotni arra vonatkozólag, hogy a terméseredmény milyen lesz, a kormány fel akar készülni minden eshetőségre s azért igyekszik megszerezni azt a pénzt, amre a gabonavásárlásoknál szüksége lesz, valamint tartja a Nemzeti Bankkal a varrásokra adandó hitel kérdésében tartott megállapodást is.

Vita a hétszázötven millió körül

Megállapítható, hogy nem a kormány jószándékában van a baj. Az elhalasztó, illetve kitérő határozat azon a miniszterközi értekezleten nem azért született, mert a kormány nem akarja megkezdni a gabonavásárlásokat, hanem azért, mert ama bizonyos 750 millió lej, amiről annyiszor szó volt, újra menekedőben van.

A kormány ugyanis tárgyalásokba bocsátkozott a Nemzeti Bankkal, hogy ne csak 750 millió lejt szabadítson fel, hanem azt az egész 1 milliárd 200 millió lejt, ami a stabilizációs kölcsönből a Jelzálog Hitelintézetnél zárolva van.

A Nemzeti Bank mutatott is erre hajlandóságot,

a Jelzálog Hitelintézet azonban újra megmakacsolta magát.

Traian Nasta, a bank igazgatója bejelentette, hogy egyedül ebben a fontos kérdésben nem dönthet, igazgatóságát pedig csak a jövő keddre hívta össze. Eszerint a kormánynak várni kell a jövő keddig, hogy végleges választ kapva a banktól, végre tisztán láthasson:

hozzájut-e legalább a már beígért 750 millió lejhez, vagy nem?

Reményei azért vannak, mert az ő nyomására a Nemzeti Bank a Jelzálog Hitelintézetrel szemben több ízben nagyon előzékenyen viselkedett, ez azonban még távolról sem biztosíték arra, hogy Traian Nasta igazgatósága

hasonló engedékenységet tanúsít.

Kiszivárgott hírek szerint ugyanis a Jelzálog Hitelintézet igazgatósága ellenzi a 750 millió lejt felszabadítását.

Kereskedelmi téren már eredményesebben érvényesülnek Madgearu célkitűzései. Azután a megbeszélés után, amelyet a pénzügyminiszter a bankkormányzóval folytatott, a Nemzeti Bank igazgatósága közleményt adott ki, amelyben jelenti, hogy

a pénzügyminisztérium megállapításai szerint úgy az importnál, mint az exportnál visszaélések történnek, mert a kereskedők kijátsszák azokat a rendelkezéseket, amiket a létrejött clearing-egyezmény és más kereskedelmi egyezmények alapján a Nemzeti Bank ki-

adott. Megállapították többek között, hogy

a kereskedők csak formailag irányítják oda a külföldre szállítandó áruikat, a hova jogukban van a clearing egyezmény értelmében és aztán a megjelölt országokból olyan más országokba szállítatják tovább az árut, amely országokkal Romániának megegyezése nincs és így az elszámolásokat a Nemzeti Bank megkerülésével bonyolítják le.

Hasonló visszaélések történnek a külföldi árutartozások lefedezésénél is. Éppen ezért a Nemzeti Bank most szigorú új rendelkezéseket ad ki, amelyek rendkívül megszigorítják úgy a kivitelre szánt áruk külföldi elhelyezését, mint a külföldről rendelt áruk sima behozatalát.

A besszarábiai kérdésben Franciaország sem tudott eredményt elérni

Varsó, július hó 30
Revali jelentések szerint Krestinsky, Szovjetország helyettes külügyi népbiztosa és Alphans, Franciaország moszkvai követé napokon keresztül Revalban tanácskoztak, de ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre.

Az ütközőpont Oroszország és Románia kérdése volt.

Ebben a kérdésben egyezés most már hamarosan nem is jöhet létre, mert Litvinov elutazik Párisból.

A két érdekelt államnak a besszarábiai kérdésben most már közvetlenül kell tárgyalnia.

Erre a tárgyalásra az őszi ankarai találkozó ad lehetőséget.

Ujabb két halottja van a telhetetlen Szamosnak

Szatmár, július 30.

Hovatovább leszögezhetjük, hogy a vízbefulladásokat illetően az ország összes folyói közül a Szamos vezet. Nemrég adtunk csak hírt arról, hogy Sülemed közében négy asszony és egy férfi lette halálát a Szamos hullámai között. Szatmári tudósítónk jelentése alapján most két újabb tragikus halálesetről számolhatunk be, amelyeket szintén a mindegyre több áldozatot szedő folyó terhére kell írunk.

Böszörményi László dr. budapesti miniszteri tanácsos, feleségével, és Sándor nevű 11 éves fiával Pettyén községben lakó fivérével, Böszörményi Károly dr.-nál nyaralt. A budapesti család vasárnap akart a magyar fővárosba visszatérni, hogy a gyermek a gödöllői jamboreen résztvehessen. A kisfiu, aki pénteken édes apjával a Szamosban fürdött, hirtelen örvénybe került.

Apja utánakapott, a víz sodra azonban kitépte kezéből a gyermeket, aki a pariton álló édesanyja és nagynénje szemelátára a hullámok alá merült és megfulladt.

A másik haláleset Szatmáron történt. Furau Gheorghe 24 éves csendőr egy csendőrszakasszal péntek délután a Szamosba ment fürdeni. A fiatal csendőr ugyancsak örvénybe került és olyan gyorsan elmerült, hogy társai már nem tudták segíteni rajta. Holttestét a víz a vasúti hidig sodorta, ahol fennakadt a cölöpökön.

Csehország a korlátozott romániai árubevitel miatt panaszkodik

Prága, július 30.

A román-csehszlovák külforgalmi mérleg Románia terhére erősen passzív. A kliring-számla kb. 120 millió csehekronára rug.

Emiatt Románia oly nagymértékben korlátozza a csehszlovákiai árubevitelt, hogy ez jóval kisebb a román mezőgazdasági termékek csehszlovákiai bevitelénél.

Románia a kereskedelmi kapcsolatoknak ezt a korlátozását kompenzációnak tekinti, amiből

a Romániával történő kompenzációs üzletek újabb szabályozásáról szóló híresztelések terjedtek el.

A csehszlovák kivitel Romániába továbbra is tisztán kliring útján történik.

Magánkompenzációs üzleteket csehszlovák részről nem engedélyeznek.

Encsel Mórt kihantolták:

előrehaladott vérbaja indokolja a pillanatnyi elmezavart

Az exhumálást a rendőrség tekintélyének védelmére maga a rendőrprefektus kérte

Temesvár, július 30.

A temesvári rendőrségi fogda szerencsétlen halottja ügyében újabb meglepő fordulat történt.

Pénteken este Gritta temesvári rendőrkvesztor személyesen jelentkezett Pop Eugen dr. főügyész előtt s benyújtotta a rendőrség kérvényét, amelyben

a városban keringő tarthatatlan hírekre hivatkozva, most már a rendőrség is kéri Encsel Mór kihantolását.

mert szükségesnek látja megóvni a rendőrség tekintélyét és becsületét.

A rendőrségi kérvény hatása alatt Pop főügyész végre engedett s kiadta a kihantolási rendeletet, amelynek végrehajtása szombaton reggel hatkor történt meg a belvárosi zsidó temetőben. A kihantolás-

nál Cihosky vizsgálóbíró, Buzoianu ügyész, Munteanu rendőrségi kiküldött és három szőguranceshivatalnok volt jelen.

Ez utóbbiak a személyazonosságot igazolták.

Encsel Géza részéről Wachsmann Alois dr. ellenőrző orvos vett részt a boncoláson, amit Selegeanu dr. rendőrségi és Vasean dr. törvényszéki orvosok végeztek el. Encsel Géza nem jelenhetett meg a boncolásnál, mert időközben eltávozott Temesvárról is így a meghívást nem vehette át.

A boncolás két óra hosszat tartott. A fölvetett jegyzőkönyv szerint, amit mindhárom orvos aláírt,

Encsel Mór előrehaladott vérbajban szenvedett. Az öngyilkosság ténye meg-

állapítható. Tettét pillanatnyi elmezavarában követte el, a halált fulladás okozta.

A boncolási jegyzőkönyv kiadása után Pop Eugen dr. főügyész újra nyilatkozott adott a sajtónak. Kijelentette, hogy

a kihantolást a felzaklatott közvélemény megnyugtatóra rendelte el.

Gritta meggyőzte őt, hogy elsősorban a rendőrségnek van szüksége arra, hogy a dolog tisztázódjék.

Ha a rendőrség, illetve Gritta Ovidius rendőrkvesztor nem kérte volna nyomtatékosan arra, hogy a rendőrség tekintélyének a védelmére engedjen a közóhajnak, nem rendelte volna el a kihantolást, mert törvényesen nem látott arra semmi okot és indokot.

A Vestul most már a Magyar Pártot is belekeveri az „óteleki lázadásba“

A temesvári magyarpárt erősen visszautasítja a vádakat és a nemzeti-parasztpártot idézi

Temesvár, július 30.

A temesvári „Vestul“ című félkormányparti lap tovább folytatja uszítását. Csak a napokban emlékeztünk meg arról, hogy az óteleki botrányban kapcsolatban ez a furcsa újság arra biztatta fel a temesvári politikusok hallgatóságát, hogy szálljanak ki és fenyítsék meg a község magyar lakosait. Biztató példaként az apátfalvi emlékeztetés vérengzésre hivatkozott, amikor négy román grancsár legyilkolásáért a visszatért román hadsereg két részre osztotta a falu lakosságát és az egyik csoportot gépfegyverekkel lekaszált.

Érthető, ha ez a hang és ez a példa mély undort váltott ki még a jóízű és jóérzésű román lakosság között is. A Vestul azonban „nem hátrál“ meg. Folytatja az akciót s beleponja most az ügybe a Magyar Pártot is,

azt állítva, hogy azt a bizonyos kirándulást, amellyel kapcsolatban a botrány keletkezett, a párt rendezte meg. Mondanunk sem kell, hogy mindenki tisztában lehet ennek a légbőlkapott állításnak az egészen aljas célzatosságával. A Vestul ezzel azt a látszatot akarja kelteni, hogy a kirándulás megszervezett volt, tehát

a Magyar Párt tudatosan idézte elő az óteleki „lázaadást“, ahogyan a botrányt általában nevezni szeretik a Vestul köreiben.

A Magyar Párt temesmegyei tagozata természetesen nem hagyta szó nélkül a dolgot. Az alábbi levelet intézte a Vestulhoz:

„A Magyar Párt nem szokott kirándulást rendezni és nem is rendezett soha. Egyébként pedig, értesülése szerint, a egyes nemzetiségű temesvári kirándulóknak semmi közük sincs az óteleki incidenshez, amit egyedül az

ittas vámtisztviselő súlyos elbírálás alá eső önkényeskedése idézett elő. Az ügy különben a független bíróság elé tartozik. Kénytelenek vagyunk a legerélyesebben tiltakozni a Vestul cikkének gyűlölködő izgatása ellen. Egy ittas vámtiszt önkényeskedéséből keletkezett és teljesen politikamentes incidensért nem lehet az egész magyarságot felelősségre vonni és főként alkalomnak tekinteni arra, hogy

erőszakosságokra uszítsanak bárkik az itt békésen élő, lojálisan viselkedő, állampolgári kötelességeit becsületesen teljesítő magyarsággal szemben.

Különösen csodáljuk ezt a féktelen uszítást éppen a Vestul részéről, mert ennek a lapnak alapítója és igazgatója (Bocu Sever) révén annak a román nemzeti-parasztpártnak az orgánuma, amely pártot a bánsági magyarság választási kartell alapján úgy a megyei, mint a városi választások alkalmával hatálos támogatásban részesített.

Végül a levél arra kéri a Vestult, hogy tartózkodjék az ilyen izgatásoktól, mert ezek igazán nem járulnak hozzá ahhoz, hogy a két nép közötti annyira szükséges békés egyetértés meglegyen és a magyarság olyan jól érezze magát Romániában, ahogyan arra Romániának is szüksége van. A levelet Ungár Adolf dr. ügyvezető alelnök és Páll György, titkár írták alá.

Eddig még nem kaptunk jelentést arról, hogy a Vestul lekötölte volna a Magyar Párt levelet.

Jamási Áron Ábel a Társadalomban

56

— Azt, hogy te voltál a ludas. Nem könnyen haragszom meg, de most mérgező voltam az árulkodó detektívre.

— S hát maga mit mondott? — kérdeztem.

— Én azt, hogy rágalom az egész.

— S hát a rabbi arra mit mondott?

— Azt, hogy adjak elégtételt neki, vagyis bocsássalak el téged a kötelekből.

Vésesebb volt ez a fordulat, mint ahogy gondolni lehetett volna. Lógattuk is a fejünket, hátha eszünkbe jutna valami ki vezető ösvény. Végre Garmada ur ki gondolt annyit, hogy biza nem szívesen bocsátana el engemet a kötelekből, ha már nekiszánkoztunk az újságcsinálásnak. Erre én köszönetet mondtam neki s olyan eleven lettem, hogy beszéltettem Blankát s azt mondtam neki:

— Blanka kisasszony, legyen maga a legokosabb s mondja meg, hogy vajon itt hármunknak együttvéve van-e anyyi eszünk, mint a rabbinak egyedül?

— Sokkal több! — felelte Blanka.

Erre felkértem Garmada urat, hogy megegyeszen beszélje el a rabbit. Amikor elbeszélte, megint oda fordultam Blankához:

— No, asszonyi ész, most mit kéne csinálni?

— Valami olyant, — mondta Blanka, — hogy a kecske is jóllakjék s a káposzta is megmaradjon.

Annyit megértettem, hogy itt a kecske alatt a rabbit kell érteni, a káposzta alatt pedig engem. Kicsi dolognak látszik ezt megérteni, de nyomnak éppen elég volt s

hozzá a leghelyesebb, mert alig meatem öt percig rajta, már megláttam az ösvényt.

— Hol lakik a rabbi? — kérdeztem.

Garmada ur megmondta nekem a címet, de én nem mondtam meg, hogy mit akarok, hanem kicsinosítottam magamot s elindultam egyenesen a rabbihoz. Ott egy irodába igazítottak engem s amikor én oda beléptem, egy szép szakállas urat találtam, aki bokáig érő fekete kabátban volt.

— A rabbi urat keresi a lelkem — mondtam.

— Én vagyok a rabbi — felelte ő.

Ekkor én összekulcsoltam a hasamon a két kezemet, a szememet nagy ájtatossággal felfelé fordítottam s arcot is olyant csináltam, mint ahogy engemet imádkozni tanítottak volt. Így néztem egy kis ideig a rabbit, aztán megszólaltam s azt mondtam:

— Arra kérem, hogy mentse meg a lélek üdvösségét.

A rabbi furcsán nézett rám, hogy nem vagyok-e bolond.

— Ki maga? — kérdezte.

— Én az a keresztény katolikus fiu vagyok, aki Garmada urnál lakom s akit bémocskolni ezen az illetékes helyen valakinek volt lelke.

Ekkor a rabbi erősen kezdett engemet nézni és bólogatott, majd egy székre mutatott és így szólt:

— Üljön le!

Amikor leültem, azt kérdezte:

— Hát hogy volt az a botrányos eset?

— Elég botrányos volt, amint hallom, de egyebet én sem tudok — feleltem.

— Szóval azt állítja, hogy nem maga volt?

— Szomorú volna, ha ezt nekem állítani kéne — mondtam. — Mert én tisztelnem s becsülöm a zsidókat, most is egy zsidó lányt szeretek tiszta érintetlenül s ha ez se elég, akkor itt vagyok s felveszem a zsidó vallást, ami eleget mond, azt gondolom.

Ahogy csak tudtam, úgy néztem a rabbit, hogy lám erre mi történik. De jó és bölcs ember lehetett, mert odajött széplasan hozzám, megfogta a fejemet s azt mondta:

— Fiam, a hit dolga komoly dolog s azt százszor is meg kell gondolni.

Lehajtottam a fejemet s azt mondtam:

— Álomban is Izsák voltam a multkor s apám Ábrahám.

A rabbi gondolkodott egyideig s aztán így szólt:

— Mindenesetre jó, hogy eljöttél, mert tovább nem kutatjuk a tetteket. De mielőtt elengednélek, adok neked egy jótanácsot, az pedig a következő: ha valaki vallási kérdésben akar határozni, akkor először menjen el a saját apjához s vele beszélje meg a dolgot, aztán pedig menjen el jónéhányszor a temetőbe s kérdezz meg a halottakat, mert a legnagyobb igazság mindig ott van a temetőben.

Ez volt az utolsó szava s amikor én hazajöttem, azt mondtam:

— No, nekünk székelvényeknek sem ártana egy rabbi.

Garmada ur is, Blanka is úgy fogadott engem, mint valami ritka madarat. Alig győztek faggatni erről s tul, de én mégsem árultam el nekik semmit, hanem csak azt mondtam, hogy a rabbi látatlanban is megkegyelmezett nekem s ez legyen elég. Nekik ez elég is lett s örömeinkben olyan étvággyal ettünk, hogy a végén azt kellett mondanom:

— No, a kecskék is jóllaktak s a káposzta is megmaradt.

Blanka megértette a szót s így felelt.

— Ebben nekem is részem van.

— Hogy-hogy? — kérdezte Garmada ur.

— Ugy, hogy nem káposztát csináltam ebédre — felelte Blanka.

Délután aludtunk egyet, de egyéb jót is cselekedtünk, mert szívesen láttuk Eliást s amikor ő elpanaszolta, hogy a szerencsétlen eset miatt a zsidók kizárták a kebelükből, akkor bevettük őt is az újságcsinálásba. Jövő-menő szerepet kapott s Garmada ur még arra is kitanított, hogy vágassa le a szakállát s a nagy kondor haját, nehogy valaki azt találja gondolni, hogy héber újságot akarunk létrehozni. Eliás el is ment a borbélyhoz s amikor onnét megtért, rajtunk kívül senki sem ismerte volna fel. Még a Blanka szeme is kapott rajta, mert így szólt:

— Husz évet fiatalodott, Eliás bácsi!

— Igen, a fejem — felelte Eliás, mire én szidni kezdtem a borbélyt, hogy mért nem csinált ács legényt belőle. De ugyanakkor meg is ijedtem, mert eszembe jutott, hogy az éjszaka közeleg s Eliás biztosan a konyhában kap aluvó helyet Blanka mellett. Alkalmat lestem tehát s amikor Garmada ur egyedül volt, oda mentem hozzá s panaszkodni kezdtem neki, hogy most lekerülök a jó puha diványról s ismét a konyha földjére szorulok, de hát itt van Eliás bácsi, aki öreg ember s akinek sokat köszönhetünk a vizözön körül. Garmada ur azonban átalátot a dolgon, mert így felelt:

— Én nem bánom, aludj a konyhában.

Alig győztem bevárni, hogy leszálljon az este, s hogy következzen a lefekvés. Végre azonban elkövetkezett ez is, de valami nagyot véthettem az Istennek, mert éppen a legrosszabb időben a komisszár ismét megjelent. Az igaz, hogy nézetlen nem maradt, de egyebet nem tudtam csinálni. Kimentem mérgemben s burjános udvarra s ott aludtam a kutya szomszédságában. Még akkor sem mentem bé, amikor éjfél körül a komisszár eltávozott. De ha én nem mentem bé, Blanka kijött hozzám s azt mondta, hogy ne fázdjam itt, hanem a konyhában van hely bőven.

— Ha van, vesse bé buzával! — mondtam neki.

(Folytatása következik)

Amerika politikát változtatott

ROOSEVELT nem akarja már az árakat emelni

Az angol font egységeire arra kényszerítette Amerikát,
hogy gazdasági kísérleteit abbahagyja

Pánikszerűen esik az angol font

London, július 30.
A londoni devizapiacra ma óriási feltűnést keltett az a hír, hogy Roosevelt váratlanul ismét megváltoztatta devizapolitikáját. Rooseveltnek és az agy csoportnak eddig az volt a politikája, hogy a dollár árfolyamát le kell sülyeszteni és ugyanakkor minden gazdasági eszközzel oda kell hatni, hogy a termények és ipari értékek ára, valamint a munkabérek emelkedjenek. A mai londoni tőzsdén azt beszéltek, hogy Roosevelt hirtelen odahagyta az egész áremelési gazdaságpolitikát és ugyancsak felhagyott a dollár aláértékelésének mesterséges technikai eljárásával is.

Erre a hírre a font sterling erősen zuhanni kezdett. Közben Newyorkot is erősen megzavarták azok a hírek, amelyek Londonból érkeztek. E hírek szerint Anglia és a minimumai — mint ezt már tegnapi számában a B. L. jelentette — megalakították a fontsterling egységes pénzterületét. Ezt az újabb és az ottabai megállapodást kiegészítő egyezményt Kanada is aláírta és most már biztosra veszik, hogy a kanadai dollár nem az amerikai dollárt, hanem az angol fontot fogja követni.

A helyzet tehát e pillanatban az, hogy a fontsterling egységes pénzterületével Anglia, gazdasági tekintetben, hadat üzent Amerikának, míg Amerika ellenoffenzívába kezdett, még pedig olyképpen, hogy abbahagyta az áremelés erőszakosságát és a dollár aláértékelésének politikáját.

A Reuter-ügynökség még tovább megy és már arról ad hírt, hogy az amerikai kormány a jövő hónapban óriási méretű adósságátcsereleési műveletet kezdeményez és csak ha ez az akció befejeződött, akkor dönt az amerikai valuta helyzetéről.

Az izgatott helyzetre jellemző az a jelentés is, amely szerint tegnap este óta Roosevelt szakadatlanul tárgyal a pénz emberekkel.

Amerikában mindenki elvesztette a fejét

Roosevelt hirtelen pénzpolitikai és gazdasági technikai fordulata minden kombinációt összezavart. A dollár további és most már váratlanul jellegű áringadozása a tőzsdei életet megbénította. Ez nemcsak a newyorki, hanem a csikágói tőzsdére is áll.

Általános a vélemény, hogy a pénzpolitikai korifeusok Amerikában elvesztették higgadságukat és nyugodtságukat és nem teroszerűen dolgoznak már, hanem ötletszerűen.

A sajtó maga is megállapítja, hogy a politika elvesztette a fejét és nem dolgozik, hanem rombol.

Ezt a hangulatot tükrözi vissza az a jelentés is, amely arról számol be, hogy az a lelkesedés, amellyel Amerika Roosevelt árfeljavító és dollár aláértékelő programját fogadta, erősen megcsappant.

Különösen a munkássztrájk elégedetlen kedik Több nagy üzemből ma sztrájk tört ki.

Vannak olyan pesszimisták is, akiknek

az a véleményük, hogy még csak néhány hét kell és Amerika feje felett összecsapnak a gazdasági káosz hullámai.

Ennek a végső nagy tragédiának előjátéka zajlik most le.

Az elégedetlenség éle természetesen Roosevelt ellen irányul.

Az Egyesült Államok történetében még nem volt példa arra, hogy egy főnök négy havi uralma alatt ennyi hibát kövessen el és így feldulja Amerika gazdasági életét, mint ahogyan Roosevelt tette.

Élő fátylaként elégett szülei sirján

Temesvár, július 30.

Megrendítő módon követett el öngyilkosságot Sapocan Mihály nyugalmazott pénzügyi tisztviselő idegbeteg felesége.

A szerencsétlen asszony, akinck a betegsége az utóbbi időben egyre jobban elhaltalmasodott, pár nappal ezelőtt Temesváron hagyta férjét, egyedül utazott Lugosra, ahol szülei pihennek. Az asszony felkereste szülei sirját

haját és ruháját leöntötte petróleummal és aztán meggyújtotta.

Bettenetes égési sebeket szenvedett, bár őrgőngő sikoltozásaira hamar került segítség s elég gyorsan sikerült is eloltani a lánggal lobogó „élő fátylát”. A szerencsétlen asszonyt beszúrták a lugosi kórházba, ahol rövidesen kiszabadult.

Nem mehet a tisztviselő szabadságra, mert akkor elakad az adóprás

Csikszereda, július 30.

A állami hivatalnokok részére a törvény minden nyáron egyhavi szabadságot biztosít. Ezt a megérdemelt pihenőt élvezik is az állami tisztviselők, — kivéve a Csikszeredai pénzügyigazgatóság tisztviselőit, Ennél az állami intézménynél nem jut idő a nyári szabadságra s ez igen-igen jellemző különösen a csikmegyei állapotokra.

Csikmegyében a szüntelenül dolgozó adóprás nem enged szabadságot a tisztviselőknek.

Evek óta nem kaptak már s ebben az évben is úgy áll a helyzet, hogy egyetlen napra sem szabadulhatnak hivatásuktól, mert nemhogy nélkülözni lehetne őket, még a rendes munkát is állandó túlórázással tudják csak elvégezni. Érthető, ha az elkecseregettség erőt vesz rajtuk. Tudjuk, hogy Csikmegyében fokozott mértékben dolgozik az adóprás, tehát fokozott munkát is ad. Ezen a címen azonban még nem lehetne elvárni a tisztviselők nyári szabadságát. Ha már a pénzügyminisztérium könyörtelenül ragaszkodik az adóbevételek iramának állandó fokozásához, úgy — alkalmazzanak kiegészítő tisztviselőket nyáron, azok helyett, akiknek a nyári szabadság elvitathatatlanul jár.

Konyhakéssel felmetszette a hasát egy lugosi nyugdíjas

Az öngyilkosság oka: nyugdíjas volt

Lugos, július 30.

Ujra egy megdöbbentő nyugdíjas-öngyilkosság.

Dobrescu János 50 éves nyugdíjas konyhakéssel felmetszette a hasát. Súlyos sebével a kórházba szállították, de már nem lehetett segíteni rajta. A szerencsétlen ember néhány órai borzalmas szenvedés után meghalt.

Az öngyilkosság oka: nyugdíjas volt.

Abból a nyugdíjból, amit néha kapott, néha pedig elkészve, vagy egyáltalában nem, képtelen volt megélni. Belátta, hogy éhezni és rongyoskodni neki már nem élet. Utolsó garasain alkoholt vásárolt, hogy meg legyen a kellő bátorsága a borzalmas öngyilkossági módhoz, a harakirihez. Gondolt másfajta öngyilkossági megoldásra is, de a kötélről irtózott, revolverre, vagy méregre pedig igazán nem tellett, hiszen nyugdíjas volt.

Megtagadhatják-e a bankok a betétkönyveknek az adósságba való beszámítását

Érdekes jogi vita a konverziós törvény
végrehajtási utasítása körül

Brassó, július 30.

A híres adósságrendező törvény legutolsó formája, amint ez már közismert, úgy intézkedik, hogy a bankoknál fennálló adósságokat teljes mértékben ki lehet fizetni betétkönyvekkel, ami gyakorlatilag azt jelenti, hogy a bankok kötelesek 100 százalékos értékben elfogadni betétkönyveket az adósságok kiegyenlítésénél, vagy törlesztésénél. Ez a pont, amely az adósság hatalmas tömegének helyzetén igen nagy könnyítést jelent, sok vitára adott már alkalmat, mert a bankok mindenáron érvényesíteni akarták azt a felfogásukat, hogy joguk van az adósságok törlesztésénél — legalább százalékos arányban készpénzt — követelni.

A vita egyelőre csak a falusi, tehát konverzió alá eső adósságok helyzete körül forogott. A bankok vereséget szenvedtek, mert a törvény rendelkezése világos és félreérthetetlen volt. Akkor aztán a banki álláspont hirtelen úgy fordult, hogy a tör-

vény kérdéses paragrafusát nem vonatkoztatják a városi adósságokra is, hanem csak a falusi, tehát konverzió alá eső birtokosokra.

A vita most újra kezdődött s miután ez a vita valóban közérdekű ügy az adósságok, mint a hitelezők hatalmas tömegét tekintve, föltétlenül érdekes és figyelemre méltó az a megnyilatkozás, amely József Lajos dr. sepsiszentgyörgyi ügyvéd részéről hangzott el. A sepsiszentgyörgyi bankok is természetesen az ország többi bankjainak a példáját követik s mert az adósságrendező törvény végrehajtási utasítása ebben a kérdésben csak növelte a zavart, arra a kényelmes álláspontot helyezkednek, hogy akinek nem tetszik a bankok álláspontja, az forduljon a bírósághoz és pereljen.

József Lajos dr. azt fejt ki meggyőzően, hogy

a bankoknak jogi szempontból semmi esetre sincs igazuk, a városi adósságok tehát ragaszkodjanak ahhoz, hogy adóss-

Ma még szabad

jelentkezni konstantinápolyi
társasutazásunkra, a jelentkezés

holnap már lezárjuk

ságaikat 100 százalékosan fizethetik be
tétkönyvekkel.

József Lajos elismerte, hogy a bankok álláspontját látszólag alátámasztja a törvény nemrégiben megjelent végrehajtási utasítása, amennyiben a törvény 21. szakaszának világos rendelkezése ellenére úgy intézkedik, hogy csak azok az adósságok egyenlíthetők ki betétkönyvekkel adósságaikat, akiket a végrehajtási utasítás 2. 3. és 4. „cim”-jei (titlu) emlitenek, vagyis csupán a kis-, közép- és nagybirtokos földművelők. A bankok azon az alapon, hogy mindenki a rá nézve legkedvezőbb törvényes rendelkezés szerint érvényesíti a jogát, a végrehajtási utasítás főtti rendelkezését tartják irányadónak s elutasítják a városi adósságokat, akik betétkönyvekkel akarják rendezni, vagy törlesztési adósságaikat.

— Jogász ember előtt nem lehet kétséges — mondja József Lajos —, hogy a bankok álláspontja jogi szempontból teljesen tarthatatlan.

Tarthatatlan pedig nemcsak ama kardinális jogi elv miatt, mely szerint a végrehajtási utasítás semmi körülmények között nem ellenkezik a törvény intézkedéseivel, de azért sem, mert a szóban forgó végrehajtási utasítás 31. paragrafusának első bekezdésében foglalt rendelkezés csupán az utasítás végleges formájának megadása alkalmával elkövetett technikai elnézés következménye.

Ha ugyanis a végrehajtási utasítás említett paragrafusának első bekezdését olvassuk azonnal szembetűnik, hogy ez a szöveg „cim”-ekről (titlu) beszél, holott az utasításban titlu-kat hiába keresünk, mert azok egyáltalán nem léteznek. Titlu-k helyett azonban „fejezetekre” (capitol) van beosztva a végrehajtási utasítás. Nyilvánvalóan következik ebből, hogy a megnevezések különbözőségének kell valami oka legyen.

És csakugyan, ha a végrehajtási utasítás azon tervezetét vizsgáljuk, amely még nyert állapotban került a minisztertanács elé, azt látjuk, hogy e tervezet nem „capitol”-okra, hanem „titlu”-kra volt beosztva s ezen titlu-k közül a II., III. és IV. magában foglalta az összes adósságokat, akik a konverziós törvény kedvezményeit igénybe vehetik, azaz nemcsak a földbirtokosokat, hanem a falusi és városi javak tulajdonosait egyaránt.

Nyilvánvaló tehát, hogy a végrehajtási utasítást szerkesztő bizottság az utasítás beosztásának módosítása után elfeledkezett összhangba hozni a 31. paragrafus első bekezdésének rendelkezéseit, a minisztertanács által jóváhagyott új beosztással s így csupán az egyszerű technikai mulasztás következménye az, hogy a végrehajtási utasítás végső formájában lát szöveg elzárja a városi adósságokat azon kedvezménytől, hogy adósságaikat betétkönyvekkel is fizethessék.

A tévedés annyira világos, hogy szó sen lehet jogi problémáról s így a pénzügyminisztérium minden alap nélkül tagadják meg a városi adósságok betétkönyvvel való kiegyenlítését.

Nemzetek randevuja a gödöllői cserkész- táborban

Egztikus vendégek érkeztek
a nagyszabásu jamboreera

Gödöllő, július 30

A gödöllői jamboree az utóbbi napok folyamán egészen kialakult. A cserkész-táborban 298 cserkész és villamoskalauz tölti be az idegenvezető szerepét. Mindnyájan karszalagot viselnek, amelyről az idegen elolvashatja, hogy milyen nyelven beszélnek. Kiderült, hogy a francia nyelvet 8, az esperantót 13, az angolt 2, az olaszt 6, a szerbet 23, a horvát nyelvet pedig 15 cserkész tökéletesen beszéli. A magyar cserkészek nyelvtudása ezzel még nem merült ki, mert akadnak közöttük olyanok is, akik a többi európai nyelvben is otthonosak.

Szombaton délután a japán cserkészek személyében egztikus vendégek érkeztek a cserkész-táborba. Úgyanekkor az 530 főből álló olasz balilla (ifjúsiaszta) csapat és a bulgár cserkészek is megérkeztek. Rövidesen befutnak az angolok is, akik már bejelentették jövetelüket.

Vasárnap már 4000 cserkész táborozik Gödöllőn és így a jamboree képe kialakulnak tekinthető.

VILÁGPOLITIKA

Roosevelt „kamarillája“

Wilsonnak uralma óta még nem kapott elnök olyan rendkívüli hatalmat, mint Franklin D. Roosevelt, aki diktátorként in tézi Amerika ujjaépítését. De felhatalmazást kapott ezenkívül a kongresszustól arra is, hogy a maga embereit kinevezhesse minden olyan állásba, ahová csak szükségesnek tartja őket.

Ennek az elnök eleget is tett, amennyiben minden miniszter mellé szaktanácsadót rendelt — helyettes államtitkari rangban. Így létesült aztán a hivatalos kormány versenyitársaként egy felsőbb kormány, vagy csúcsmínisztérium, amit tréfásan Roosevelt kamarillának is neveznek.

A múlt évi elnökválasztás előtt Roosevelt elnök, amikor programbeszédére készült, minden kijelentést előzetesen megbeszért egy tudós tanárokhoz álló csoporttal. Henry Howe, aki már husz éve magántitkára az elnöknek, teremtette meg az összeköttetést Roosevelt és a különböző tudósok között, akiknek a sorában ki próbált gazdasági szakértők társadalomtudósok, statisztikusok, azok közül pedig gyakorlati emberek is voltak.

Roosevelt állandó tanácsadó-gárdát szervezett maga körül. James Kieran, a New York Times munkatársa elnevezte a társaságot „Brain-Trust“-nek (agytrösztnek), vagyis a szellemi kiválóságok, észlelők együttesének s azóta rajta is maradt ez a név Roosevelt bizalmas munkatársain.

Az amerikai napilapok és a magazinok is így nevezik azóta Roosevelt tanácsadóit. Leghíresebb köztük Raymond Moley, aki a londoni világ gazdasági tanácskozáson az amerikai delegációt vezette. Moley a Columbia-egyetemen tanított. Szerinte a gazdasági válságot nem szabad világjelenség gyanánt felfogni, mert a gazdasági válság elsősorban belső baja minden országnak.

Második főtanácsadója Rooseveltnek Lewis Douglas arrizonai képviselő, aki szintén elismert, kiváló pénzügyi szakértő.

Roosevelt nem tartozik a korán kelő emberek közé s így rendszerint hálósobájában fogadja az agytröszt tagjait, először Moley tanárt, akivel a legfontosabb ügyekről pontosan félórás tanácskozik. Másodiknak ugyancsak minden reggel Douglast fogadja, akinek tizenöt percet szán. Azután Roosevelt három titkára: Howe, Mc. Intyre és Early következik és csak ezeknek a referátuma után, fél tízenegy óra tájban ül az elnök íróasztalához és rendszerint dolgozószobájában fogyasztja el a löncsöt is.

Az említett öt ur alkotja a híres agytrösztöt, mellettük azonban más specialisták is meghallgat az elnök, akik azonban csak külön meghívásra jelentkeznek. Legsűrűbben veszi igénybe az elnök Felix Frankfurternek, a Harvard-egyetem volt tanárának tanácsát, aki már Wilsonnak is tanácsadója volt és az ő hívására költözött Washingtonba.

Az ipari ujjaépítésben Bernard Baruch akit tréfásan „helyettes elnöknek“ neveznek és Hough Johnson tábornok, a főszemélyek, az utóbbi „sofort“-járól ismeretes, ő azonban nemcsak ígér, hanem a gyors cselekvés embere, amit a sokmillió közmunkák mellett számos munkanélkülinek az elhelyezése is igazol. Valamennyi között Howe, az első titkár bírja leginkább az elnök bizalmát, mert Howe hűségesen ott volt gazdája mellett, amikor énekig nyomorék volt és látta Rooseveltet a tolószéktől felemelkedni a magasba.

Az agytröszt tagjai közül Lewis Douglas, a költségvetés igazgatója, a legnépszerűlenebb. Az ő piros ceruzája törli a felesleges kiadásokat, ő hajtja végre a leépítéseket, legutóbb is rengeteg állást szüntett meg, hogy a kormányzat költségeit csökkentse.

A legjellemzőbb az, hogy Roosevelt semmit sem ad a politikusok véleményére és az eredmények ugylászik igazolják is felfogását, mert amióta az agytröszt tanácsai szerint jár el, a deficit, amely 1932-ben 2880 millió volt, a mostani pénzügyi év végéig már csak 1286 millió dol-

Startra készen áll az „Azur-flotta“ Valencia-felé

Kedvező időjárás esetén a rajrepülők rövidesen utnakindulnak

Shoal-Harbour, július 30.

Az „Azur-flotta“ gépei startra készen állnak s csak a kedvező időjelentést lesik, hogy a levegőbe emelkedjenek. A hatalmas gépek egyenként 4-4 ezer liter benzint és 60-60 liter olajat vettek fel. Balboék — mint ismeretes — pénteken akartak startolni, az indulást azonban a kedvezőtlen időjárás következtében elhalasztották. Az irországi Valenciában, ahol Balboék először landolnak, az olasz rajrepülők fogadására minden előkészületet megtettek. A partvonalon hatalmas fényzórókat állítottak fel, hogy az „Azur-flotta“ landolását ezáltal is megkönnyítsék.

Shoal-Harbour és az irországi Valencia között 1800 kilométer a távolság.

Balboék ezt az utat 13 óra alatt akarják megtenni.

Tekintve, hogy a start rövidesen bekövetkezik, a gépek állandóan indulásra manővroznak. Balbo, tekintettel a Shoal-Harbourban dühögő kánikulára, ingujjra vetkezve osztogatja a parancsokat, „sőt“ a galériát is levetette.

A repülőflotta, a jelenlegi tervek szerint, Irországból Londonba, onnan pedig a francia kormány meghívására Franciaországba repül, ahol Berre kikötőben landolnak.

Gábor István riportja:

1933-as festő, akinek képeit a polgárok nem merik bevinni a szobáikba

Hogyan él Löwinger Sándor, a legtehetségesebb erdélyi festő, aki nem adta el magát Herzéknak Bukarestben, otthagya a Magazint és a Realitatea-t, mert sürgős randevuja van a mondanivalókkal...

Nagypárad, július 30.

Egészen künn a periférián lakik. Ennek az utcának már nincsen neve. Ennek a háznak már nincsen száma. Ez már egy olyan messzelegben van a ház s az utca fogalmától, már egy olyan jeltelenségben, hogy egyedül oda sem találja.

A „műterembe“ való belépésnél erősek az akadályok. A festő baltát hoz és kívágja a földet az ajtó alatt. Csak így lehet belépni. Az előző nap vihar volt a szél odahordta a földet...

A régi magtár

Döblin mondja egyik könyvében: Egy négyzetméternyi folton kint a periferiánkon több történet egy negyedóra alatt, mint a legexotikusabb regényekben. Csak oda kell nézni és meglátni, a szürkeség sikoltó ajult atmoszféráját, városi proletárok világát.

Löwinger Sándor, elköltözve otthonról, a szülői háztól, itt él.

En először istállónak sértettem Löwinger Sándor műtermét s még most sem tudok belenyugodni abba az emelkedett magasságba, amibe Löwinger, régi magtárnak nevezte műtermét.

Valóban, ha a nyomort tanulmányozni akarják, úgy ennél a borzalmas kisablakos, alacsony tetőzetű mestergerendás apró lyuknál szörnyűbb helyet nem találhatnak.

És Löwinger Sándor itt gyűjt impresziókat.

Mellette jobboldalt és baloldalt hasonló nyomorlakások. S ő köztük annyira beékelte és annyira köztük élő, hogy nem is láthat másfele.

— „Nézzed, — mondja, a hogy két kis faladára ülünk egymással szemközt — a festészet nem lehet kiélési forma, hanem csak átélési folyamat. A szénakazlas, tájképfestős felelőtlenség helyére belépett az ellenőrizhető mondanivaló. És ezzel már meg is van adva az új festészet mértéke és lényege. A festő ma nem izzadhat ki folthatásokat. A festő ma az utcákat járja s közé hajolva az emberi sorsoknak felvételeket készít. Látja az örök visszatérő refréneket „Elbocsátva“, „Felmondva“, „Kiadó“...

— „Abban a pillanatban, ahogy bele tudom élni magam ezen tragédiák hatásába, már meg is van a rajz“.

— „A felelős festőnek találkoznia kell az építő akarattal s kezét fogni az alkotó osztállyal“.

S valóban, ahol Löwinger Sándor él, ez egy ismeretlen universum. Erről a világ-

lár. Ellenben az államadósság, amely 1932-ben 19 milliárdot tett ki, 1933-ban 22 milliárdra emelkedett.

A munkanélküliség két hónap alatt 12 százalékkal csökkent. Márciusban volt a legnagyobb a munkanélküliek száma, amikor 13,359.000 ember állott kereset nélkül, legutóbb azonban 1,629.000 ember

Most, így, a balta segítségével megnyitlik az ajtó. A szag azonban, ami kiárad, elviselhetetlen. Egy nap hősege és szegénysága szinte koncentrált elviselhetetlenségben.

Kiszellőztetjük a szobát. Kiengedjük a szegénységet.

Pár pere mulva már beléphetünk. A szoba alig több két lépésnél hosszúságban és szélességben. A sarokban festőállvány. Tubusok minden színben. Rajzok a falon és vásznak.

ról az emberek csak legendákat kapnak. Rendőri riportokat, vagy homályos napi híreket.

A periferia fogalma: Sár, piszok. Részeg emberek. Tolvajtság. Éjszaka nem jó erre járni. A szobákban bűdös, van és ilyenekhez hasonló.

Vajjon nem a legszűkebb feladatot választotta ez a fiatalember, amikor kiköltözött az ottani világból ide a szegények országába. Roggyant házak tüdőbajos, repedt falai közé?

A nyugodt álom, az aki és Daumier

A képeket nézzük. Csupa probléma, ha ugyanakkor nem jelent megoldásokat is. De fenntartja a fontos bajokat. Mindenesetre mindig kavar és gondolkodtat. A piktúra már elismerte. A tájképfestők, akik már nem tudnak másra térni, megdöbbennek a rajzai előtt.

Pár hónappal ezelőtt kiállítás rendezett. A képek előtt csodálattal állottak meg. A polgárok vállai közé huzzák fejüket és jajongtak. Borzalm! A kép te le erőlkedj! A háború! A szegénység! A szerelem!

Egyetlenegy képet sem adott el.

A polgárok nem merték bevinni a lakásaik falára ezeket a képeket. Utóvégre, hogy ők aludni ne tudjanak, hát azt mégsem lehet...

Ekkor aktokat festett. Elment az ügyvédhez és megkérdezte, hogy milyen témát parancsol. Elment az orvoshoz és elment a kereskedőhöz. Mind azt mondta, aktot... Leült és egy délután megrajzolt öt kőt... Eladta. Azok kellettek!

Vigasztalom. Nézzed, a helyzet az, hogy Daumier mikor Párisban megrendezte nagyszerű kiállítását, százszázalékosan megbukott. Daumier ekkor megijedt. Viszszarohant a műterembe és gyorsan foly-

helyezkedett el és szeptemberre hárommillió embernek teremtenek munkaalkalmat. Száz városból jelentették ugyanis július elején az iparkamarák, hogy tulvannak a válságon és a munkaalkalmak mindenütt növekedtek. A visszatérő prosperitással persze jön ismét a drágaság és Amerika tulajdonképpen ezt akarja.

tatni kezdte azokat a rajzait, amiket nem a kiállítás és nem a maga számára festett. Az emberek megbékültek és tovább vásárolták azokat a munkákat, a mikre Daumier azt mondta: A favágónk is megfest egy ilyen, ha festéket és ecsetet adok a kezébe... És ma az a helyzet, hogy egy olyan Daumier képért negyedmilió márkát is kifizetnek a műgyűjtők.

— „Kendben van, szóval háromszáz éomulva majd engem is megbecsülnek. De addig! Tudom, hogy nem a festészetemben van a hiba, hanem abban, hogy nem élek háromszáz évig“.

Még ezután sokáig vitatkoztunk, mert lehetetlen megállapodni, vajjon a művészet szellemi élmény-e, vagy nyereségi lehetőség, mint a bőzrepapír...

— „Az utókor halála semmit sem jelent. Most cipőre és ruhára lenne szükségem. Amikor 50 esztendővel ezelőtt Renoir, Nanet és Degas legfontosabb képeiket festették s amikor még egyáltalán nem tudták, hogy a képeik értéket jelentenek, a festészetüket olaj és akvarel gazságoknak nevezték. Ma ugyanezekre kijelentik: „A nagy klasszikus festészet utolsó kora“.

A „Nagy Riport“

Azért látszik Löwinger Sándor, hogy nehéz lenne lebeszélni a festészetéről. Bizonyára nehéz volna elterelni egy más irányba, ezzel a rengeteg tudással és mondanivalóval.

Megnézem, min dolgozik most. Egy album. Egy fiatal újságíróval állottak össze. A könyv címe: „A nagy riport“. Ez az album utazás a társadalomban, illetőleg a kapitalizmusban. Végig a komponenseken. Egy képzeletbeli utazás. Elmennek a fegyvergyárakba, gyarmatokra. A trösztök és kartellek világába. Felkutatják a vallás fogalmát és megpróbálják megoldani, vagy legalább is fejtetni a fontosabb bajokat...

— „Tudósítást akarok adni az életről. Az élet lehetőségeiről, az alkotó és a kollektív munkáról. Ugy érzem, csak ezen a ponton adhatok randevut az embereknek és a megismerésnek. Csak így találkozhatom. mint festő az emberekkel“.

— Emésztési nehézségek, gyomorfájás, gyomorégés, rosszullet, fejfájás, idegizgalom, álmatlanság, gyengeségi állapotok, munkaképtelenség esetén a természetes „Ferenc József“ keserűvíz megszűnteti az emésztési zavarokat, a vérkeringést helyes útra tereli, felfrissíti a szellemet és egészséges álmot hoz.

reknek és a megismerésnek. Csak így találkozhatom. mint festő az emberekkel“.

Löwinger Sándor ma huszonnégy éves. Bukarestben élt két hónapig. Rajzolt a Magazinnak és a Realitateanak. Megjelentek már rajzai kisebb folyóiratokban. Ma pénzt kereshetne. De nem maradt Bukarestben, mert a Herz-cégnek kellett volna illusztrálni a ponyvaregényeit...

Ezt nem tette. Akkor inkább csak kenyeret. Esetleg azt sem. Még egyelőre kitarthat az elvei mellett. Ilyen tekintetben a leggazdagabb emberek egyike ma Váradon. És a legritkábbak közé tartozik.

Itt él közéékelve a szegénységnek. Állandó figyelőjeként a problémáknak, a mélységekben kutató. Őt nem érhetik bajok és válságok. Ő lefesti mindezeket felhasználja és ábrázolja.

Renoir, nagy francia színész, apja temetésén könnyező arcát tanulmányozta és felhasználta ragyogó sikerrel következő heti szerepében.

Löwinger, ha nem eszik, megrajzolja. Ő a fájdalomból él és éppen ezért elválaszthatatlanul kavarnak benne a problémák s a fájdalmak utóhatásai.

Ahogy bucsuzom, az udvar végén, az éjszakában egy munkás veszekszik a feleségével. Szombat este van és a munkás több kenyeret evett, mint szabad lett volna. A gyerekekre másnap kevesebb kenyér jut. Az anya és az apa összevesznek a két gyermek másnapi kenyerén...

— Hogy tudsz ilyen zajban élni. Dolgozni ilyen förtelmes kiáltozásban — kérdelem. — Löwinger elgondolkodik, azután felel: — Tudod, ezt úgy szeretném megrajzolni, hogy a munkás hatalmas magasságban áll és ijedt tekintetével többet szel a kenyérből Ekkor a felesége feléje megy és a két gyerek riadtan...

Löwinger nem vette észre a zajt. A festő elnyomta a köznapit embert. A téma adva van.

Ugy érzem, hogy nehéz elválni s napirendre térni ennek a fiatal festőnek becsületes barca fölött.

Teljes titokzatosság a római utazás eredményét illetően

Magyarország előbb revíziót akar és csak azután hajlandó gazdaságilag összeműködni

Nyilatkozatok, amelyek egytől-egyig csak általánosságot mondanak
Jouvenel azt állítja, hogy Páris és Róma között a revízió kérdésében is teljes az összhang

Róma, július 30

Gömbös elutazása is tüntető udvariassági formák között történt. Elutazása alkalmával Gömböst Mussolini ugyan nem kísérte ki a pályaudvarra, de képviselőjében megjelent a pályaudvaron Suwich külügyi államtitkár. Az államtitkár Mussolini elmaradását kimentette. Elmondotta, hogy Mussolininek vidékre, szülőfalujába kellett utazni és ezért nem lehetett a pályaudvaron Gömbös elutazása alkalmával jelen.

Gömbös egyébként az olasz határról távirati köszönetet küldött Mussolininek. Táviratában megelégedettségének adott kifejezést azok fölött a tárgyalások fölött, amiket Mussolinivel lefolytatott. Azt a reményét fejezi ki, hogy

Mussolini külpolitikai elképzelései teljes sikerrel járnak s megteremtik az igazságos és minden népre egyaránt hasznos béke-korszakot.

Elhangzott a „nagy beszámoló” nyilatkozat

Gömbös Rómából való elutazása előtt fogadta az olasz és külföldi sajtót és nyilatkozatot adott. Gömbös római utjának elején kijelentette már, hogy mindaddig, amíg Mussolinivel tárgyalásait be nem fejezi, nem áll a sajtó rendelkezésére. Ugyanakkor azonban kijelentette, hogy a tárgyalások befejezése után azonnal hosszabb interjúban ismereti a tárgyalás pozitív eredményeit.

Ez a beigért nyilatkozat a következőképpen hangzik:

— Mussolinivel behatóan megtárgyaltam az összes európai kérdéseket. Rendkívül meg vagyok elégedve az eredménnyel, mert minden kérdésben azonos véleményen voltunk. Különösen azért örövendek, mert kijelenthetem, hogy érdemesnek látszik a békepolitika szellemében Magyarország érdekeiért dolgozni.

A beigért „nagy” nyilatkozat mindössze ennyi. Ebből a nyilatkozatból azonban semmit sem tudunk. Csak következtetni lehet.

Már tegnap is úgy írt erről a kérdéssel a világsajtó — és erre a B. L. is rámutatott, — hogy a tárgyalások a keleti Locarnot illetően nem végződtek eredménnyel.

Mussolini egyetért Gömbössel abban, hogy Magyarország addig semmiféle dunai összeműködésben részt nem vesz, amíg a hatalmak Magyarországnak a revízióhoz való jogát el nem ismerik.

Gömbös éppen ezért ebben a sajtónyilatkozatában csak azt hangoztatja, hogy Mussolinivel egy véleményre, ami azt jelenti, hogy Mussolini is támogatja Magyarországot abban a törekvésében, hogy előbb revíziót kell az országnak kapni és Magyarország csak azután léphet közös szövetségre az őt körülvevő dunai államokkal.

A Matinnak adott nyilatkozat sem mond sokat

A Matin ma részletesen foglalkozik Gömbös római utjával és közli Gömbösnek a Matin részére adott nyilatkozatát. A magyar miniszterelnök kijelentette, hogy azért utazott Olaszországba hogy megismerje Mussolini véleményét arról, mi Magyarország jelenlegi helyzete a négyhatalmi szerződés életbeléptetése után. — Az utazásnak valódi oka azonban — mondotta Gömbös — az olasz-magyar kereskedelmi kapcsolatok kimélyítése volt. Magyarország agrárfejléséig vannak és így a neki legelőnyösebb elhelyezkedési piacok felé kell kapcsolatokat keresnie.

Ami Magyarország külpolitikáját illeti, — mondotta Gömbös — az békés jellegű, de feltétlenül ragaszkodik az országot meg

illető jogegyenlőséghez. Ha az ország politikai kapcsolatai kiépülnek.

Magyarország hajlandó bekapcsolódni a távolabbi szövetségekbe.

Neki az a véleménye, hogy ezt akülpolitikai irányvezetést Franciaország is szimpátiával kíséri.

Ez a Gömbös-nyilatkozat — akárcsak az elutazása előtt tett ugynevezett megnyilatkozata — ugyancsak nem ad semmiféle kombinációra támpontot. A keleti Locarno kérdésében Gömbös a Matinnak sem nyilatkozott, már pedig Európát az egész római utból főként az érdekelné, hogy

De Jouvenelnél már megfordult a sorrend

De Jouvenel, a Rómából visszatért francia követ visszatérése óta egyre-másra nyilatkozik. A legutóbbi napokban nagyon súlyos jelentőségű nyilatkozat-párharcot vívott Sir Simon angol külügyminiszterrel. Ebben a nyilatkozatpárharcban voltaképpen a revízióról volt szó.

De Jouvenel ma ismét nyilatkozik. Ez alkalommal Bécsen keresztül. Súlyos ki-

Mussolini és Gömbös ebben a kérdésben milyen álláspontra jutottak.

Magyarország előbb revíziót akar

Az Angriff ma hosszabb cikkben foglalkozik Gömbös római utjával és megállapítja, hogy

a keleti Locarnónak nem sikerült sem Ausztriát, sem pedig Magyarországot a maga pártjára megnyerni.

Gömbösnek — mondja a lap — az az álláspontja, hogy amíg a revízió kérdésében a nyugati és keleti hatalmak más álláspontot nem képviselnek, nem lehet Európában béke és nem lehet meg a keleti Locarno sem.

jelentéseket tesz ebben a nyilatkozatában is a revíziót illetően. A nyilatkozat elején leszögezi, hogy Közép- és Keleteurópa gazdasági és politikai egyensúlyát három feltétel teljesülése esetén lehetne megvalósítani:

1. A Dunavölgye államainak kétoldali gazdasági szerződéseket kellene kötniök.
2. Ezeknek az államoknak egységes ga-

Károly király és Mihály nagyvajda inkognitóban Nagybányára érkeztek

Az uralkodó meglátogatja a gödöllői jamboree Felsőbányán táborozó román résztvevőit

Nagybánya, július 30

Károly király, Mihály nagyvajda kíséretében az elmúlt éjszaka folyamán inkognitóban Nagybányára érkezett. A nagybányai hatóságokat csak pénteken délután értesítették az uralkodó jöveteléről, aki közölte, hogy nem kíván fogadtatást, s látogatása csupán a felsőbányai cserkészklub meglátogatására szorítkozik.

Az udvari vonat késő éjszaka futott be a nagybányai állomásra. Károly király, aki fülkéjében töltötte az éjszakát, szombaton délelőtt negyedtizenegy órakor lépett ki a kocsiából, majd rövid ideig a tisztelekre megjelent katonai és polgári hatóságok képviselőivel beszélgetett.

Mihály nagyvadját nyolc kisdíakbárta is elkísérte. Ugy az uralkodó, mint a nagyvajda és barátai, kék tenniszkabátot, szürke nadrágot és fekete baszkapát viselnek. A különvonat négy autót is magával vitt. Az egyik gépkocsit a király személyesen vezeti.

Az uralkodó kíséretével délelőtt féltizenegykor a kereszthegyi bányához autózott ahol meglátogatták az üzemet, majd visszatérve, a különvonaton ebédeltek.

Délután meglátogatták a felsőbányai cserkészklubot, ahol a gödöllői jamboree román résztvevői — 140 cserkész és 50 parancsnok — táboroznak.

Az uralkodó előreláthatólag vasárnap éjszaka tér vissza a fővárosba.

Párisban ellenbírótság tárgyalja Van der Lütbe bünperét

Berlin, július 30.

A birodalmi ülés épülete gyújtogatójának, Van der Lütbenek bünperére érkezett a főtárgyaláshoz. A gyanúsított védelmét egyetlen németországi ügyvéd sem akarta elvállalni s ezért a bíróság hivatalból rendelt ki Van der Lütbenek védőket. Mindkét védő lipcei, az egyiket Seifertnek, a másikat Hubertnek hívják. A szakértőt is hivatalból rendelte ki a bíróság.

Ide tartozik az a párisi jelentés is, amely szerint ott egy jogi és politikai nemzetközi bizottság alakult, amely a bünper tárgyalási napján, mint ellenbírótság ugyancsak megkezdte a maga tárgyalásait.

A bizottságban Angliát Pritt, Franciaországot Bergey, Svédországot Branting volt miniszterelnök és Olaszországot Nitti ugyancsak volt miniszterelnök képviseli.

Ebben a bizottságban Amerikát 2, Spanyolországot 1, és Belgiumot is 1 tag képviseli, de az illető országok még nem neveztek meg delegátusokat.

Ez a bizottság azért követeli magának bírói jogokat, mert külföldi ügyvédek felajánlották, hogy Van der Lütbe bünperében védői tisztet vállalnak, de Németország valamennyi ajánkozást elutasította.

Az ellenbíróság most meg akarja mutatni, hogy milyen eredményre jutna az alkotmányosan levezetett bírósági tárgyalás a Van der Lütbe bünperében.

A B. L. jelentette, hogy az elmúlt éjszakák egyikén a tempelhofi mezőn két-tífűrészték azt a tölgyet, amelyet a május elseji ünnepségek alkalmával Hindenburg tiszteletere ültettek. A rendőrség a tetteseket kinyomozni nem tudta ugyan, de néhány kommunistát védőóri-

bona-politikában kell megegyezniök.

3. Egységes rendszerbe kell foglalniok valóságukat is, még pedig olyanformán, hogy valamennyien közös aranyalapot kapjanak. (Ez a terv már nagyon közel fekszik Keynes ismeretes tervéhez.)

Ezután a francia-olasz egységes álláspontra mutat rá Jouvenel és elmondja, hogy Franciaország és Olaszország a négyhatalmi egyezmény életbeléptetése óta egységes szemszögből nézik az európai kérdéseket és így a Dunavölgy kérdését is, de neki az a véleménye, hogy ebbe a barátságos közös felfogásba bele kell vonni előbb-utóbb Németországot is.

De Jouvenel kihangsúlyozta még, hogy a revízió kérdésében is azonos a francia álláspont az olaszal

s az a véleményük, hogyha a dunai államok előbb megteremtik gazdasági egyensúlyukat, szó lehet a revízió kérdésének felvetéséről is.

Gömbös római utjának ez az első konkrét nyilatkozata. Ez a nyilatkozat ugyan is azt sejteti, hogy

Mussolini mégis azt a javaslatot tette Gömbösnek, hogy előbb egyezzen meg gazdaságilag s azután elkövetkezhetik a revízió.

Ha igaz az, hogy Franciaország és Olaszország minden európai kérdésben egy véleményen vannak, akkor Jouvenel fenti nyilatkozatában a két állam egyező véleményét adta és így a Jouveneltől közölt sorrendben állapotodott meg Mussolini és Gömbös.

A keleti egyensúly alapja

A külföldi lapok ma már nem igen foglalkoznak a római uttal. Az olasz lapok közül is csak a Stampa tárgyalja a találkozót és a következő címmel írja vezércikkét: „A Duce megegyeztet a keleteurópai egyensúly alapját.” Közben a Stampa sem mondja el, hogy miként vetette meg ezt az alapot és a nyugati diplomácia változatlanul idegesen tekint Róma felé, ahonnan pozitív állásfoglalást kapni nem tud.

zetbe vett, mert azzal gyanúsítják őket, hogy részük volt a merényletben.

Ma ezekkel az őrizetbe helyezett kommunistákkal közölték, hogy három napig nem kapnak élelmet. A letartóztatottak tiltakoztak ez ellen, mire a fogház igazgatója kijelentette, hogy tudják ők — mármint a foglyok —, hogy miért vonja meg tőlük a Harmadik Birodalom az élelmet. Ehezzezással akarnak most a letartóztatott emberekből vallomást kicsikarni.

— Székelési zavarok, bélgörcs, puffadás, gyomorszerűdés, izgalmi állapotok, szívdobogás, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József” keserűviz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiűri, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazzák.

A kormánypárt belső ellenzéke lelép a Sarlósok ellen

Bukarest, július 30.

Komoly forrásokból eredő hírek szerint a kormánypárt vezetősége elhatározta, hogy keményen fel fog lépni a párt belső ellenzéke, az úgynevezett „sarlósok” ellen. A sarlósokhoz tartozik tudvalevőleg Potarca is, akinek a lapját, Armand Calinescu nemrégiben eldoboztatta.

Ehhez a csoportig tartozik azonban Potarcan kívül még egy egész sereg neves nemzetiparasztpárti s ez indítja arra a pártvezetőséget, hogy

a mozgalom elfojtása és a többiek figyelmeztetése érdekében kizáró határozatot hozasson Potarcával szemben.

Hírek szerint a kizárást kimondó határozat már készen is van s azt nyomban közzé is teszik, mihelyt a párt végrehajtó bizottsága ülést tart.

„Sigi”
Prezervatív
megbízható
Kapható:
gyógyszertárban és
drogériákban

HIREK

TOMCSA SANDOR:

Tűz van

A Nap úgy áll egy nyugati hegy tetején, mint egy félrecsapott sapka. A szűk utcákban és a kapualjakban már esteledik. A kereskedők ki-kikélmelnek az üzletből, hogy a konkurens le huzza-e már a redőnyt? Végre egy eldörren valahol, most már lehet! Az inas sietve matát a lakattal, átadja a kulcsot a főnök urnak, és már usgye! rohan is fürdeni.

Hét óra múlt egy pár perccel. Az utca poros levegőjében most keveredik el az első csepp lila. A házak tetejéről csurog le a napsugár, a magasabb ablakok lángolnak.

Befordulok a sarkon. Az utca összefutó vonalának távlatában tizenöt-husz ember. Hozzám legközelebb egy gyerek bög be a kapun: „Né anyuka, Feri nem akarja ideadni!” Mire anyuka fáradt, de mérges hangon egyelőre csak a fenyegetést küldi ki: „Majd adok én neked!” A hangsúlyon érzik, hogy ezt elmondja naponta kétszázszor. Jobbról három lány megy, friss barna bőrrel, szemükben a víz öröme, fürdőruháikat lóbálják. Most egy borbély következik, ül az üzlete előtt, izzadt és kövér, mindenkit ismer, köszönget jobbra-balra. Az út közepén két ember zsákok cipel és egy kapu alól éppen egy fehér ruhás ur tölta ki biciklijét és már vette a lendületet, mikor...

TUZ VAN!!

Mikor a kisváros porból, panaszból kis zajokból és nagyobb pletykákból összefüledt alkonyába belevágott a tűzjelző sziréna hangja! „U”-betűn kezdte, de gyorsan felforr és „i”-n sivitotta be a veszélyt a szívekbe.

Egy századmásodpercre megdermedt minden. Olyan lett az utca, mint egy pillanatfelvétel. A szájak csücsörödtek a következő hangra, az arcok mosolyogtak a lábak két milliméterre voltak az aszfalttól, de mindez fényképszerűen halt meg, véglegesen, utolsónak. A lélek mindig hamarabb felfogja a veszélyt, mint a érzékszervek.

E pillanatnyi halál után felbugyborékol az utca. Az emberek önkéntelenül hangforrás felé fordultak, aztán tekintetüket végighordozták a házak felett és mindenki tudta, de mindenki mondta: „Tűz van! Tűz van!”

Egy perc alatt az utca és az ablakok megteltek emberrel. És mindenki megállt, készen arra, hogy valamilyen irányba rohanni kezdjen. Az ablakokból néha el-el tünt egy fej és hallatszott, amint kiált át a másik szobába: „Gyere tiám, tűz van!” Gyerekek bujkáltak a felnőttek lábai közt, ajtók, kapuk csapódtak, a szanatórium varázsa töltötte be a levegőt, az utca izgalom parázsán rotyogott. Nő rohan ki neglizsében az utcára, de észrevevén magát és visszaugrik a kapu mögé, a feje azonban kint van... Emeletről kiáltanak le: „hol?” Tíz hang felelt: „ki tudja!” Tűzoltók rohannak a lakanya felé és egy rendőr. Mindenki utánuk néz, helyet csinálnak nekik, csupa szem és fül az egész utca. A tűzoltóparancsnok is rohan, már messziről kiáltja az ablakban levő feleségének: „gummiköpenyem!”

Van az egészben valami heroikus. Végre, mint a táviródróton, fut át az értesítés: „a Solymossy-utcában ég...” Az emberek közül egy pár beugrik a kapun, eltűnik az ablakból, bizonyára értesíteni a betegeket: „a Solymossy-utcában ég valami...”

Aztán a tömeg nekilendül az említett utcának.

Csak az anyák, idősök és a házörzők maradnak. Gyerekek után ordítanak, kértőn, fenyegetően. Az óvatosabbak kabát után szaladnak, az örök józanok ruhát váltanak. Az utcán még gombolkóznak. A kik maradnak, azok az utca azon oldalán gyűlekeznek, ahonnan láthatni a tűz felé. És újabb és újabb emberrajok sietnek. Az utcán öltöznek, esznek, elől a férfi, utána áhegve az asszony. Autó száguldon vitára, kocsik zörögnek, minden mozgás, lendület, tettvágy, együttérzés és kíváncsiság az említett pont felé irányul.

HAPPY-END

A rohanó tömeg azonban megtorpan, majd megtorlódik. „Mi az?” — hallatszik — „na, mi van?” Messzebb alakok legyintenek, majd megfordulnak. Akik nem hisznek, még tola-

kodnak, de a szembejövő tömegben elkopik iparkodásuk, aztán lassan, vissza-visszanézve, beállanak ők is a sorba.

Csak egy kéménytűz volt, nyomban el is oltották.

EGY ELÉGEDETTLEN

Két hölgy megy előttem, összekapkodott ruhákban. Még lihegnek. Az arcukat nem látom.

Hanem egyik odafordul a másikhoz és a kielégítetlen vágy, az aprehenzió, mondhatnám a düh hangján aprózza:

— Nahát, kérlek szépen, egy ilyen vacak-ságért ekkora kalamajkát csinálni?!!

Igaz is, ha már így van, leghetett volna a félváros.

Mert kissé kövéren és kisé öregén, igazán unalmas lehet az élet.

Pont, mint egy kéménytűz.

— Milyen idő lesz? A bucsu pesti meteorológiai intézet jelentése szerint igen meleg idő várható, felhősödéssel és zivataros hajlammal.

A mai fürdőzők és strandolók talán nem is sejtik, hogy már három négyezer esztendővel ezelőtt, a régi egyiptomiaknak olyan nyaraló- és fürdőhelyeik voltak, melyek minden mai képzelet felülmúlnak. A régi egyiptomi milliárdosok (mert elvileg ilyesmi már akkor is voltak) nagy költséggel gyönyörű bákákat építettek, melyekben sok butondarab csupa ala bástrom szinaranyból való és elefántcsonttal berakott és igazgyöngyökkel telehintett volt. Ezekben a bákákban minden vendégnek külön 3-4 helyiségű lakosztálya, „appartementje” volt s a főekesség a pazar virággal feldíszített tetőtérassz, ahol kora estétől hajnalig folyt a dárídó és főképpen a tánc. S itt elárulhatjuk, mert elvileg Afrikáról van szó, éppen olyan fuós, dudás hangszerekkel és éppen olyan zeneritmussal, mint ahogy ma nálunk, az ugyancsak afrikai őseredetű jazz-bandok harsogtak és muzsikáltak. Hasonlóan pompázók a rómaiak tengeri nyaraló fürdői. Itt is tobzódott a sziből való jó kedv: a társaság férfi- és nőtagjai, a homlokukon rózsakoszorút viseloe, hajóztak fel s alá a kivilágított partok mellett s a partokról éppugy zene és vidám dal köszöntötte őket, mint ahogy ők daloltak, vigadtak és táncoltak a gályák felvirágozott és fáklyák százaival világított fedélzetein, ahol nem egy szereimi regény is szövéődött.

És hasonlóképpen megvolt a manapság oly sokaktól kifogásolt — strandrendőrség is. Igen is, ez meg volt már a három ezer év előtti egyiptomi és a későbbi római fürdőknél is. Ekkori hiteles feljegyzésektanuskodnak arról, hogy a római tengeri fürdőknek rendszeresen megszervezett — strandrendőrsége volt, melyek feladata nem annyira mint ma, az uszó, fürdőruhák több-kevesebb dekoltázsának rendőrhátsági ellenőrzésében merült ki, hanem inkább abban, hogy a fürdőző, nyaraló ifjú párok ne bujjanak be feleslegesen a tengerparti zöld bokros, színes, virágos csatlók, bokrok tövébe — szerelmeleskedni. S az is érdekes és jellemző, hogy hiteles feljegyzések szerint, ezeknek az akkori „strand-rendőröknek”, — már a forró éghajlat miatt is, — az egyenruhájuk egy egyszerű uszónadrág volt, egy — karhatalmi jelzéssel ellátva.

Híába, örök igaz mondás, semmi sincs új a nap alatt.

— SZATMÁRON IS ELKOBOZTAK BUS FEKETE LÁSZLÓ REGÉNYÉT. Szatmárról jelentik: A rendőrség tegnap megjelent az összes szatmári könyvkereskedésekben és ügyészségi felhatalmazás alapján elkobozta Bus Fekete László budapesti írónak a néhány héttel ezelőtt megjelent Eladó fiúk című regényét. Az elkobzás oka, hogy a regény tendenciája állítólag sértő egy magasállású személyiségre.

— MEGKERÜLT A KÁLYHABAN ELÉGETT 200 EZER LEJ. Nagyváradról jelentik: Jelenítettük, néhány hónappal ezelőtt, hogy özvegy Schlezinger né piaci árusának 200 ezer leje elégett a kályhában, ahol a pénzét tartotta. A tűz állítólag kéményszikrából keletkezett. Két hónap múltán fény derült a titokzatos ügyre. A rendőrség elfogta Hajduk Istvánt és Kiss Piroskát, akik bevallották, hogy a kályhából a pénzt ellopják, majd tüzet csináltak és így a szerencsétlenség látszatát keltették. A törvényszék a tetteseket 6-6 hónapi fegyházbüntetéssel sújtotta. Tekintettel arra, hogy a pénz nagyrészt visszaadták a károsultnak, a többi pedig — egyikük nyomorbanos lévén — orvosra költötték, miniket jüket szabadlábra helyezték.

— EZENTUL ERÉLYESEBBEN HAJTJAK BE AZ EGYHÁZI ADÓT. Bukarestből jelentik: A régebbi törvények szerint az egyházi és hitközségi adók beszedése az állami adóbeajtó szervek hatáskörébe tartoznak. Ugyilátszik, az állami szervek nem nagyon foglalkoztak ennek az adónak behajtásával, mert a pénzügyminisztérium most külön rendeletet intézett a pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a szorgosabb egyháziadó behajtása tekintetében tegyék meg a kellő intézkedéseket.

— A HUSZ LEJ ÉS A CSOMAG. Nagyváradról jelentik: Törő József, Hámos József, Poroszká Sándor, Deutsch József és Metzinger János álltak tegnap a törvényszék előtt kommunista röpiratok terjesztésével vádolva. Hámos elmondja vallomásaiban, hogy munkakeresőben járt, amikor a Teleky-utcán megszólította valaki. Az ismeretlen azt mondta, vigyem el a csomagot Törő borpincéjébe, kap érte 20 lejt, nemskára majd jön valaki a csomagért. Ő jóhiszeműen elvitte a csomagot hogy 20 lejt keressen. Hogy mi van a csomagban, azt sem ő, sem Törő nem tudták. Pár óra múlva azután a sziguranca emberei jelentek meg a borpincében s mindkettőjüket felvitték a rendőrségre.

— Hunyadmegyei hírek. Tudósítónk jele: Megdöbbentő szerencsétlenség történt a lupényi „István” bányában, ahol Barna Péter csillás vagonetjait a felszínre továbbította. A vontatókerék eltörtött és a csille peremén álló munkás a hat méteres magasságból olyan szerencsétlenül zuhant a földre, hogy nyomban szörnyethalt. — A petrozsényi rendőrség lefogta Parvu Juon szabót, aki állítólag a Temesváron leplezett kommunistákkal tartott fegyverösszeeskötést. A szabót Temesvárra szállították, ahol lefolytatják a vizsgálatot. — Vlad Gheorghe dévai csendőrszázadosnak, aki folyó hó 26-án öngyilkosságot követett el, annyira javult az állapota, hogy az orvosok szerint bizni lehet a felépülésében. — Az eddig nem véglegesített hunyadmegyei rendőrségi tisztviselők az előírt képesítési vizsgálatot, amely előreláthatólag augusztus hó közepén lesz, a kolozsvári inspektorátus előtt teszik le.

ABLAK

Ilyen jutalmat kapnak a francia bajnokok... Speichert, a 27-ik Tour de France győztesét felesége szerencsés megérkezése után össze-visszacsókolja. Ezért érdemes volt körülbiciklizni Franciaországot!

— A VILÁGGAZDASÁGI KONFERENCIA LEGNAGYOBB EMBERET. A londoni konferencián megjelent 169 delegátus közt, akik másfélmilliárd ember gazdasági bajáról tanakodnak, van köztük, akik környezetéből legalább testileg ki-magasúik. Az egyik dr. Zaunius litván delegátus egy méter kilencven centiméter, a másik Haiti néger delegátus, aki egy méter nyolcvanhat centiméter magas.

— FELNYÁRSALTA A KARÓ. Nagyváradról jelentik: A dragánfalvi csendőrség jelentette a nagyváradi ügyészségnek, hogy Seghista községben Sula Zsuzsanna asszony meggyeszedés közben szerencsétlenül járt. Az asszony a fáról egy karba zuhant. A karó valósággal felnyársalta a szerencsétlent, aki szörnyethalt.

— VERSENYEK, AMELYEK KIFIZETŐDTEK. Anglia cricket-teamje, amely most tért vissza ausztráliai útjáról, nemcsak sporteseményteljesítményével, hanem az elért anyagi eredményekkel is kivált. 37.432.040 lejt fizettek az ausztrálaknak, hogy az angolok játékát megtekinthessék. Az angol csapat 1928-as túráján, a költségek levonása után 684.265 pengőt kapott.

— KISZABADULT A BUKARESTI KALAPÁCSOS GYILKOS. Bukarestből jelentik: Gaetan, a hírhedt bukaresti kalapácsos gyilkos, aki 1928 február 25-én éjszaka megtámadta öreg barátját, mert az nem adott neki elég pénzt, most kiszabadult börtönéből. Gaetan tudvalevőleg 8 évi fegyházra ítélték, amiből ötöt már leöltött a doftanai börtönben Gaetan büntetést egyelmi uton mérsékeltek és már szabadlábra helyezték.

— A „JULIA SZÉP LEANY” CSIKS/EREDÁBAN. Tudósítónk jelenti: Nyirő József székely balladából dramatizált darabját, a „Julia szép leány”-t, amely Erdély több nagyobb városában aratott már őszi és nagy sikert, augusztus 5-én este Csíkszeredában is előadják. A darab szereplői ugyanazok a székelyudvarhelyi műkedvelők lesznek, akiket maga Nyirő József tanított be arra, hogy a darab balladisztikus szépségeit és mélységeit maradéktalanul kihozzák. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— MEGBUKOTT A MELBOURNE KERESZTNÉV. Jövőre évszázados fennállását ünnepli Ausztrália Melbourne városának. Ebből az alkalomból egy politikus azt indítványozta, hogy a kormány az 1934. év folyamán születendő gyermekeket, fiukat és lányokat egyaránt Melbourne keresztnévvel ékesítsék, esetleg még több más keresztnévvel is. Az indítvány ellen általában volt a felzudulás, úgy, hogy azt el kell ejteni.

— PÁNCÉLAUTÓS CSEMPÉSZÉK. A düsseldorfi pénzügyigazgatóság területén az elmúlt hónapban 961 csempészetet fedeztek fel. Ez alkalmakkor 17.000 cigarettát, 3400 kiló dohányt, 1350 kiló kávé és 18.300 tojást foglaltak le. A csempészek újabbán páncélos autókval kipróbálták a német vármőrség páncélos átszakítani. Legutóbb egy ilyen páncélos autót fogott el a vármőrség, a kocsit acéllemezekkel volt borítva.

Metzinger azt vallja, hogy nála is csomagot hagytak azzal, hogy majd Törő érte jön. Itt is a sziguranca detektívek jelentkeztek a csomagért. Ezután felvitték a rendőrségre, — valjha tovább Metzinger — ott tartották egy hétig s eközben vallatták és verték. Poroszkát nemcsak röpiratosztogatással vádolták, hanem azzal is, hogy egy „revizíós térképet” találtak nála. A térképről azután kiderült, hogy egy 15 év előtti térkép. A bíróság valamennyiüket ártatlannak találta és felmentette. Az ügyész felebbezett.

— ORVOSI HIR. Doktor Radu Liviu szülész, nőgyógyász, sebész, a vármegyei közpórház orvosa és a Mentőegyesület igazgatója rendelőjét Brassóban, Virág-sor 10 szám alatt, (Luther-sörcearnok fellett) I. emeleten megnyitotta. Telefon 75. Diathermia-kezelés. Rendel délután 2-4 óra között.

— Nem engedélyezték a belényesi magyar dalkör zászlóünnepélyét. Tudósítónk jelenti: A belényesi magyar dalkör a biharmegyei dalárdák bevonásával zászlószentelési ünnepélyt akart rendezni. A megyei prefektus Belényesre utazott és miután az ottani román körök véleményét is meghallgatta, visszavonta az engedélyt. A belényesi magyarság a történetek miatt a belügyminisztérium felé tiltakozni.

— MEGTALÁLTÁK KERESZTELŐ SZENT JÁNOS SIRJÁT. Az oxfordi egyetemnek Palesztinában működő régészeti bizottsága kutatásai közben megtalálta Keresztelő Szent János sirját, amelybe Herodiás király a szent ember fejét csemetettette. A sir Jeruzsálem közelében, a Samaria-hegyen van és mozaikotábla mutatja Szent János megöletésének képét. Angol tudósok szerint azonban ez a tábla csak későbbi századok valamelyikében kerülhetett a sirra.

VICHY-ETAT TERMÉKEI

VICHY-ETAT SÓ
VICHY-ETAT PASZTILLÁK
VICHY-ETAT TABLETTÁK

Az ásványvízből kivont természetes só alkalikus víz készítésére.

2-3 pasztilla étkezés után megkönyíti az emésztést.

Az emésztés elősegítésére szolgáló szikvíz otthoni elkészítésére.

Óvakodjunk az utánzatoktól és hamisítványoktól!

Vendérgépviselő: PHILIPPE FINKELSTEIN, București, Strada Cămpineanu 20.

Magyar grólok korcsmája Bécsben

Budapest, július 30

Pálffy Andor és fivére, Pálffy Pál grólok az egyik bécsi nagy áruházban magyar vendéglőt nyitottak „Három huszár” cégér alatt.

A vendéglőben társként szerepel Anna híres Szunyoghi Bandi is, aki a jó békevilágban „a magyar főváros legdaliásabb huszára” néven volt közismert.

— UJ ELMÉLET A NAPRÓL. A tíz évvel ezelőtti jénai fizikai kongresszuson Pricke Hermann főkörmánytanácsos azzal a felfedezéssel állt elő, hogy a napnak annyival nagyobb a hőfoka, amennyivel nehezebb a földnél: huszonnyolcszor. Most további kutatásai alapján hamisnak mondja azt a hitet, hogy a nap gázforma test. Szerinte a nap szilárd anyag, a földéhez hasonló, a belőle áradó hő nem atomizációs eredménye, hanem abból a forró gőzkörből származik, amely a voltaképpen hideg napot körülveszi. Pricke körül a tudósok egész társasága tömörül.

— A SZINHÁZ BARÁTJA. Mit csinál az ember, ha szenvedélyesen szereti az operát, de nincs pénze a belépti díjra? Egy dán ezt a kérdést megoldotta. Tizenöt évig estéről-estére ingyen nézte végig az előadásokat a kopenhágai operában. A színházi fényező, akinél lakott, egyszer magával vitte a fényező működési helyére, amelyen aztán azután is pontosan megjelent fehér zubbonyában, hogy gazdája meghalt. Most rájöttek a dologra. Először volt, hogy a nézőtérrel hallgatott egy megvásárolt beléptijegy révén egy Wagner-operát. Meghatódva azon, hogy valaki nem tud élni opera nélkül, a társaság állandó szabadjegyet utalt ki számára — a karzatra.

— Halátragázolt a szénásszekér egy 83 éves falusi asszonyt. Marosvásárhelyről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt a marosmegyei Gálfalva községben, ahol Adorján Agoston gazda szénásszekere elgázolta Fekete Anna 83 éves asszonyt. Az öregasszony olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy még a helyszínen kiszorult. A szekér elé fogott lovak egy robogó autótól anyira megijedtek, hogy vágatni kezdtek és így következett be a szerencsétlenség.

— ZÁRÓ AGA DIADALMAS VERSENYTÁRSA. Záró Agáról a török Matuzsálemről, aki az idén ünnepelte 160-ik születésnapját, azt hitték, hogy ő a világ legöregebb embere. Most azonban megtévesztő ez a dicsőséget egy kaliforniai hölgy, aki éppen nem hű, sőt dicsekszik a korával. Semora Martina de la Roca ugyanis most töltötte be 170-ik évét. Eredetileg Mexikói nő, de már több mint száz éve a kaliforniai Santa Amnában lakik, s makk egészséges s hite szerint él még néhány évtizedet.

— Kolozsvári hírek. Tudósítónk jelenti: Nagy László 18 éves diák Kolozsvárról Apahidára utazott. A fiatal diák, aki Apahida határában le akart ugrani a robogó vonatról, a kerekek közé került, amelyek jobblátából tőből levágták. A szerencsétlenül járt fiatalembert különvonattal Kolozsvárra szállították, ahol a mentők kórházba szállították. — Török József, marosvásárhelyi pinér, akit Idrisz Kiazim török cukorkaárus meggyilkolásával vádolnak, a vizsgálóbíró kihallgatva Minthogy itt is gyanúsán vallott, elrendelték 30 napos vizsgálati fogságát.

— LINDBERGHET SAVANGERBE VÁRJAK. Oslóból jelentik: Lindbergh ezredes, a világhírű repülő, a közeli napok folyamán Savangerbe érkezik. Itt 500 kilogramm benzint és 50 liter olajat tartalékolnak arra az esetre, ha Lindbergh friss anyagkészletet akar felvenni.

UJRA KAPHATÓ
a Dr. CHERESTESIU és DERI
GYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságicikk, élcek és képek alapján című nyelvtant
A 368 oldalas könyv ára 150 lej
Postai szállítással, utánvétellel 175 lej
Kapható a
Brassói Lapok Könyvosztályában,
Brassóban. Kapu-utca 56-58. Bukarestben: Strada Mina 9 szám alatt.

Megindultak a gépek: egymilliárd lej értékű adóbónokat nyomnak

**Az állam belföldi adósságai-
ból — adó lesz**

Bukarest, július 30.

Ennek az ének a tavaszán szavazták meg azt a törvényt, amelynek alapján az államnak joga van 5 milliárd értékben ugynevezett adóbont kibocsátani, hogy kifizethesse vele 1932 előttről származó belföldi tartozásait. Ez a törvény 1933 április 8-án jelent meg a Monitorul Oficialban.

Ennek a törvénynek az alapján a pénzügyminisztérium megtette az intézkedéseket, hogy az Amortizációs Pénztár, amelynek a törvény értelmében joga van lebonyolítani a kincstári jegyek ügyét, hozzáfoghasson az adóbónok előállításának gyakorlati munkájához. A gépek a felhalmozás szerint szeptember 15-én megindulnak és egyelőre egymilliárd lejnyi értékben dobják ki magukból azt az adóbónpénzt, amellyel az állam kifizeti belföldi adósságainak egy részét s amelyek csak azért lesz értéke a tőzsdei forgalomban is, mert adót lehet fizetni vele.

Fey osztrák miniszter ellen Grácban könnyfakasztó bombákkal tüntettek a nácik

A nemzetiszocialisták bejelentik, hogy ha Ausztriában uralomra kerülnek, nem fizetik a Dollfuss-kormány adósságait

Bécs, július 30

Habicht a rádióban ma ismét élesen támadta Dollfussot és azzal vádolja meg, hogy Dollfuss kiirtotta a nemzeti sajtót. Megállapítja, hogy aki az alkotmányt sértő és törvénytelen Dollfuss-kormányt szerződik, az rizikót vállal, aki pedig pénzt kölcsönöz Ausztriának, az tudhatja, hogy pénzt soha viszont nem látja, mert

Ausztriában a nemzetiszocialisták feltétlenül uralomra jutnak és már előre kijelentik, hogy nem válladják a Dollfuss-kormánytól öröklendő terheket. Habicht azután elítélte Ausztriának

szeparatiztikus törekvéseit, amelyekkel Ausztria tanubizonyságot tett arról, hogy a német nemzet ellenségeinek csatlósja lett. Németország hajlandó segíteni Ausztrián, de csak abban az esetben, ha a jelenlegi kis köztársaság előbb Ausztria kis parasztfiának, Hitlernek engedelmeskedik.

Fey államvédelmi miniszter Grácban válaszolni akart az újabb német támadásokra. A miniszter előbb megszemlélte a grázi biztonsági csapatokat, majd elment az iparcarnokban tartott ünnepi gyűlésre. Itt mondotta el fulmináns beszédét, amelyben visszatartotta a német támadásokat és kijelentette, hogy Ausztria val-

tozatlanul a feltétlen állami nemzeti önállóság álláspontján áll.

A gyűlésen rendezavarás nem történt, mikor azonban a miniszter az Iparcsarnokból eltávozott és gépkocsija az Opera környékén haladt, az utcán összegyűlekezett nemzetiszocialisták parázs tüntelést rendeztek.

A nácik könnyfakasztó gázzal töltött bombákat dobáltak a tömegbe.

Öt ember súlyosan megbetegedett. Ezeket a kórházba szállították. A tömeg nem akart az Opera-körutról eloszlani, mire kivonult a rendőrség és kardlappal perverte szét a tüntetőket.

Ne fizessetek adót, vonjátok ki a betéteket!

**Német repülőgépek izgaló röplapokai dobtak
le Salzburgban**

Salzburg, július 30.

Szombaton délelőtt 11 órakor 4, majd később újra 3 repülőgép jelent meg, a mely röpcédulaesővel árasztotta el Salzburg városát. A röpcédulák az adófizetés megtagadására, valamint

takarékbetétek kivonására biztaltak Salzburg lakosságát.

Később Németország irányába eltávoztak. Az osztrák határőröknek sikerült megállapítaniuk, hogy a gépek német jelzést viseltek.

Titokzatos módon nyolcezer liter szesz tünt el a nagyváradai Löblé-gyárból

A vizsgálat szerint a zárgondnok a felelős

Nagyvárad, július 30.

Napok óta híre jár Nagyváradon, hogy a Löblé-féle szeszgyár szesz készletéből nagymennyiségű tiszta szesz eltűnt. Az ügyben vizsgálat is indult. A B. L. nagyváradai tudósítója most illetékes helyről az ügyvel kapcsolatosan az alábbi felvilágosításokat kapta:

Csakugyan megállapítottuk, hogy a Löblé szesztartályából nyolcezer liter szesz hiányzik. Ennek a kincstári

adója 560 ezer lej lenne.

Azonnal megindítottuk a vizsgálatot annak megállapítására, hogy ezért kit terhel a felelősség.

A vizsgálat során kiderült, hogy a felelősség egy Popescu nevű zárgondnokra hárul. A szesz eltűnésétől ravasz módszert alkalmaztak, mert első pillantásra a mérő léce nem lehetett a szeszhiányt megállapítani.

A vizsgálat a titokzatos ügyben folyik.

Egészséges fiugyermek származott a negyedik dimenzióban kötött asztrál-nászból

Budapest, július 30.

Különös gyermektartási keresetet tárgyalt a budapesti törvényszék.

A múlt év nyarán az egyik angyalföldi kereskedő lakásán a spiritiszták szeánszt tartottak. Két médium volt. Az egyik 20 éves leány, P. Karolina, a másik 26 éves fiú, H. József. A szeánszon a médiumokon kívül még nyolc ember volt jelen. Akadt közöttük gyors író is, aki minden szót lejegyzett, ami a médiumok ajakáról elhangzott.

Először a fiú esett transzba s a hallgatóság legnagyobb meglepetésére arról beszélt, hogy előző életében ő a médiumtársának, P. Karolinának volt a férje.

Röviddel azután a leány is transzba esett és a gyorsírói jegyzetek tanubizonyosága szerint

megegyezett médiumtársa állítását. Valóban ő volt annak idején a felesége H. Józsefnek, de megcsalta a férjét, amiért azóta is bánkodik.

A sikerült és nagyon „érdekes szeánsz” után a két médium egy másik szobában találkozott s ennek az lett a következménye, hogy

P. Ilonka egészen törvényes időre egy egészséges fiugyermeknek adott életet. Ekkor azonban már nem „állotta” a házastársi viszonyt, mert gyermektartásért beperelte médiumtársát, akire a bíróság rá is szórt hetven pengő gyermektartási költséget. Érdekes volt a bíróságon a szeánszon résztvevő tanúk kihallgatása.

Valamennyien egyezően vallottak, majd felolvasták a gyorsírói jegyzeteket is, amelyek szerint a per anyagát képező asztrál-nász a negyedik dimenzióban jött létre.

**A budapesti Ganz-gyárat
munkásaival a miniszter sem
tudja kibékíteni**

Budapest, július 30.

A sztrájkoló és kizárt Ganz-gyári munkások és az igazgatóság között belügyminisztériumi kiküldött jelenlétében megkezdett egyeztető tárgyalások sem vezettek semmi eredményre.

A gyár igazgatósága ragaszkodik eredeti álláspontjához, a munkarendszerre vonatkozólag, ezt pedig a munkások semmiképpen sem fogadják el, hiszen a sztrájk is éppen emiatt tört ki.

A minisztériumi kiküldött jelenlétében folytatott tárgyalások eredménytelensége még jobban elmérgesítette a helyzetet s most már alig van remény arra, hogy a sztrájkoló munkásság újra visszatérhessen a munkahelyére.

Egy budapesti gyáros fia:

**Az idegen légióból
a Markó-utcába érkezett**

Budapest, július 30.

Kábor György 24 éves fiatalember, az egyik előkelő budapesti gyáros fia, nyomban az érettségi vizsga letétele után nyomtalanul eltűnt Budapestről. Később az aggódó szülők értesültek arról, hogy a kalandos lelkű fiatalember belépett az idegen légióba és Marokkóban táborozik. Ez természetesen egy csöppel sem nyugtatta meg őket, azonban tudták, hogy az idegen légióból fiukat aligha szerezhetik vissza.

Az előkelő fiatalember azonban hamar rájött Marokkóban, hogy légionistának lenni kalandos dolog ugyan, de nem kellemes. Nagyon elunta a viszontagságokat és megszökött. Szökése sikerült is, de hosszú ideig mint alkalmi munkás tengette életét s alig tudott annyit szerezni, hogy szinte lépésről-lépésre eljusson Magyarorszáig. Tegnap aztán pégre megérkezett Hegyeshalomra, ahol leigazoltatták, mivel utlevele nem volt. Itt aztán kiderült az is, hogy körözik, mert elutazása előtt barátaitól értékesítésre különböző tárgyakat vett el s aztán nem számolt el. A körözölés alapján Kábor Györgyöt a Markó-utcai fogházba szállították, ahonnan azonban az örvendező szülők hamarosan kiszedték.

Kielégítették a feljelentők követeléseit és visszavonatták velük a feljelentéseket, mire az ügyesség szabadlábra helyezte a kalandokra éhes, de hamar jóllakott fiatalembert.

Sport

Megkezdődtek a marosvásárhelyi uszóversenyek

Marosvásárhely, július 30. Szombaton délelőtt kezdtek meg az MSE jubileumi uszóversenyét. A versenyzők egész serege jelent meg a startnál. — Bukarestből a CFR, TCR, Sportul Studentesc küldtek ki 33 uszót. Temesvár is kellőképpen képviselteti magát a nagy szabású uszóversenyen: Ilsa, CFR és a Kadima 20 uszót küldött ki. Rengeteg nézés történt Kolozsvárról (U) és Marosvásárhelyről.

Szombaton délelőtt a 200 m senior gyors és 200 m senior mell előfutamai kerültek lebonyolításra. Ugyancsak két vízipóló mérkőzést játszottak szombaton.

Universitatea (Kolozsvár)—CFR (Bukarest) 2:1.

MSE—PTT (Bukarest) 5:4.

A versenyt vasárnap fejezik be.

A magyar ökölvívók megverték a románokat

Budapest, július 30.

Pénteken este 3000 néző jelenlétében zajlott le a magyar és a román ökölvívók mérkőzése.

A budapesti telefonjelentés szerint *Enkes II.* minimálisan győzött a román *Oscá* ellen, majd *Kulinji* aratott fölényt *Panaite* ellen. *Enkes I.* munkáján erősen meglátszott a tréninghiány, de azért már a második menetben legyőzte *Jacobot*. Ezután következett be a mérkőzés egyetlen román győzelme, a melyet *Dávid* aratott *Haraghy* fölött. A román ökölvívó szereplése nagyon megnyerte a közönség tetszését. A *Varga-Barcea* és *Jeles-Petrescu* párok küzdelmét szintén a magyarok nyerték. Ugyancsak a magyar *Farkas* győzött a román *Bulandra* ellen a következő kiállításban. Ez volt egyébként az egész est legszébb és legizgalmasabb mérkőzése. Györgyi is győzött *Stanescu* ellen, kissé gyanúsan mély ütéssel. A román bírók meg is óvták az ütést, azonban az orvosi vizsgálat nem erősítette meg a gyanút.

A mérkőzések mérlege egyébként 14:2 a magyarok javára.

Szerkesztői üzenetek

Szappan. Kimondott szappan-szaklap Budapestén nincs. Az egyetlen vegyipari lap a „Vegyí Ipar”, amely 29. évfolyamát éli. Címe: Budapest, VIII. Népszínház-utca 49. Szerkesztője és kiadója: Lázár Albert. Havonta kétszer jelenik meg. Előfizetési ára negyedévre 6 pengő. — *B. A. Sepsiszentgyörgy*. Sakk-kör sem Csikszentredában, sem Székelyudvarhelyen nincsen. — *Sérvkötő*. Romániában nincs sérvkötőgyár és így a kért sérvkötő alkatrészeket sem lehet műszerészeknél, vagy orvosi cikkeket árusító üzleteknél beszerezni. Romániában Németországból importált sérvkötőket árulnak. A kért sérvkötő alkatrésze azonban véleményünk szerint olyan primitív, hogy azt bármelyik nagyobb romániai vas- vagy acélgyár is elkészítheti. — *Olvasó, Bukarest*. A kért sérvkötő filmet még nem vetítik. Nincs is meg egészen. Ha elkészül, egészen biztosan Bukarestbe is elkerül. — *Cz. M. Segesvár*. A jamboree kedvezményes vízumát előlegesen Bukarestben, vagy utólagosan Budapesten (nem a határon) lehet megváltani. Az 50 százalékos kedvezmény csak a MÁV-vonalakra vonatkozik. Szent István-napra társasutazás Brassóból nem lesz.

Kedvezményes árkban a B. L. tízfélét olvasói részére 204 Lej helyett csak 99 Lej.

Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia?

Írta: Dr. Kellner Dániel sportorvos. — E mű 200 oldal 42 ábrával jelenik meg. — Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

GENIUS KIS LEXIKONA

1933. évi új kiadás, 800 képpel és 32 műmelléklettel, egész vászonkötésben ára 108 lej. Pósta szállításnál a portó 20 lej. — Kapható a BRASSÓI LAPOK Könyvostályában, Brassó, Kapu-utca 56-58.

5 brassói herculesnap

a hatvanlejes mattselyem harisnyákkal és lüdrőruhákkal

ma kezdődik!

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás

Dr. Bernátsky Jenőfői

250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv ára 120. — Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában Brassó, Kapu-utca 56-58 az udvarban

Hajfestés, kozmetika

és mindennemű hajmunka higiénikus, elegáns, olcsó

FILIPÁNITS NŐI- és FÉRFI FODRÁSZ SZALONJÁBAN

BRASSÓ, KAPU-UTCA 40.

„MARGARET”

Női divatszalon

Brassó, Virágos 10. Marmorosch-palota. Angol és francia munkák, izléses kivitelben, olcsó árakon készülnek

SZABÓ MÁRTON

BRASSÓ, HOSSZU-UTCA 74

Első brassói specialisan berendezett autógépezem. — Állandóan raktáron kész rugók, fő- és melléklapok bármilyen típusú autókhoz. — Javítások gyorsan készülnek. Mélyen leszállított árak.

Raktáratrendezés ár-redukció rádiókészülékeknek

Csőveknél 40% és alkatrészeknél 15% engedmény. Érvényben augusztus 1-ig

„NOVY” Rádiolaboratorum, Brassó, Rózsater 19

Rezső Gyula

Baia-Mare-i (Nagybányai)

40 év óta fennálló

ékszer- és órásiüzlete

a cégtulajdonos elhalálozása folytán

eladó

Cím: özv. Rezső Gyuláné, Baia-Mare

5 brassói herculesnap!

Gyári lerakat: Kapu-utca 32.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk

Vétel-eladás

ELADÓ HÁZ Brassóban, (Szent János-utca 22. házszám alatt). Közelebbi információt ad ügyvédi iroda, Lensor 20. 12256

„Lloyd” menetjegyiroda, augusztus 1-től újból a brassói tanácsház épületében működik. 12254

Benzin motor, 16 HP, egy nyersolaj motor 12 HP, mindkettő üzemképes, eladó. Máthé István, Mercurea-Ciuc, Stefan cel Mare 25. 12255

BURGONYÁT, FOKHAGYMAT és HAGYMAT szállít Jung Péter, Cenad. 12224

Restaurant-bodega, italnévvel, nagyforgalmu helyen, családi okból átadó. Cím 12274. szám alatt a kiadóban.

Veszer használt ELEKTROMOTOROKAT. Szécsi Pál mérnök elektrotechnikai műhelye, Timişoara, Bul. Carol 48. Telefon 19-60. 12217

Eladó ház

3 utcai, 4 udvari szoba, konyhák kamrák, pincék, vízvezetékkel, nagy udvarral, kerttel

Sepsi-szentgyörgyön

volt Templom u 12. Érdeklődni özv. Lówy Bernátné. Sepsiszentgyörgy és a tulajdonosnál Springer Mózes Dentist Brassó.

Ára 220.000 lei

Házikészítési harisnyák, zoknik, kiránduló stucnik, tartós anyagból, jó kivitelben nagyon olcsón kaphatók. Fejleszt, valamint harisnyaszemfelszedést is vállalok. Brassó, Str. Filipescu 59. (volt Hátulskő-bánya), földszint. 12067

Selyemharisnya, legfinomabb kivitelben legolcsóbban Gross Ferenc harisnyagyárában, Kapu-utca 38. (udvarban). 12025

KOMPLETT ÜZLETBERENDEZÉS ELADÓ. Brassó, Str. Zece Mai 7. szám. 12281

„Közhirre tétetik!”

dobolta ki régen a falusi kisbíró, ha valamit közhirre akartak tenni. Hová lettek ezek az idők? Egyetlen apróhirdetés a Brassói Lapokban és mindenütt tudomásul veszik, hogy Ön benne, eladni, vagy bérelni akar valamit, dolgozni valakinél, vagy dolgoztatni valakivel.

Keveset használt kötőgép, nagyon olcsón eladó. Cím 12287. szám alatt a brassói kiadóban.

5 brassói herculesnap:

hétfő

kedd

szerda

csütörtök

péntek

Kis CSALÁDI HÁZ ELADÓ. Brassó, Szentpéteri-ut. Repülőgépgyárral szemben. 12283

JÓKARBAN levő Barockstíliú, kemény diófából készült komplett ebédlő berendezés Székelyudvarhelyen eladó. Levelek Lovass István, Odorheiu, Orbán Balázs 63. címre küldendők. 12288

Lakás

NYARALÓNAK két szobás, fürdőszobás LAKÁS, konyhával és egy különbejáratu szoba terrasszal (férfi részére) kitűnő levegőjű helyen azonnalra olcsón KIADÓ. Brassó, Hátulskőbánya 59. 12246

Nyugodtabban élne

Őn is, hogyha pénzét nem a szekrénybe, hanem jól jövedelmező ingatlanba fektetné be.

Ajánlatunk számos eladó házat és telket jutányos áron a város minden részében. — Felvilágosítással készségesen szolgálunk

V. W. Dressnandt & Co.

Brassó, Kapu-utca 52.

NYARALÓNAK két szobás, modern LAKÁS, konyhával, azonnalra KIADÓ. Brassó, Katalin-utca 16., földszint. 12246

CSERNÁTFALUBAN augusztus elsejével Takarékpénztár épületében kiadó egy lakás üzlethelyiséggel. Kereskedésre, ipari célra kiválóan alkalmas. 12301

Kiadó modern lakás, 3 szoba, fürdőszoba, kert, szeptember 1-től. Brassó, Transilvania (Raktárház)-utca 4. sz. 12237

2 szoba, konyha azonnal kiadó. Brassó, Kut-utca 96. 12280

Állást nyer

Elsőrangú háztartási és üzemi cikkek helybeli eladására, jutalék mellett, ügynökök felvételnek. Cím 12220. sz. alatt a brassói kiadóban.

Inast felveszek szobafestés és mázolás iparhoz. Cím 12239. szám alatt a brassói kiadóban.

Kevés tőkével rendelkező hölgyek biztos megélhetést biztosíthatnak maguknak Erdélyi leveleiket Kulesár Irén, Postrestante Fágura címre küldjék. 12384

Állást keres

Villanyszerelői állást keresek azonnalra. Cimeket kérem 12230. szám alatt a brassói kiadóban leadni.

VAJMESTER ALLST KRES. TEJCSARNOK, BIKFALVA. 12281

Keresek Erdélyben képviseletet. Jól be vagyok vezetve teljes garanciával. „Perfekt” jellegre Oradea, Str. Alexandri 49. 12288

Vegyes

Zongoraoktatást ad végzett konzervatorista. Brassó, Alsófővény-utca 12-a. 12286

5 brassói herculesnap!

Egyetlen tekintet kirakatainkra, mindenkit meggyőz bombaárainkról!

Siessen, míg a készlet tart!

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó Rt., Brassó-Brassó.